National Library 50253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
National Library Bibliothèque nationale
SEP 14 1983

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 65 (2986) XXXII aastakäik | Neljapäeval, 1. septembril 1983 — Thursday, September 1, 1983 | Üksiknumbri hind 60 centi

„Kalevi" lipkond „Kopra" laagris. Pildil hundud, skaudid, juhid ja abilised Metsakirikus. Viimases reas vasakult esimene laagrijuht nskm. Arnold Tralla.

Vastuhääli Esto Valley naabreilt

Mitmeid põhjusi ühiskondliku keskuse rajamise vastu

Suure visiooniküllusega kavandatud ESTO VALLEY on peale eesti ühiskonna leidnud opositsiooni ka kohalikus Mono vallas ja Niagara Looduskaitse komisjonis (NEC). Pikema artikli avaldas sellest „Orangeville Citizen" nimeline ajaleht, kus Judith Phillips kirjutab pealkirja all „Neighbours voice opposition to Estonian arts centre in Mono" (Naabrite opositsioonihääled Eesti kunstikeskusele Monos).

Asi oli Mono vallavalitsuses arutlusel esmaspäeval, 22. augustil, kohalik Planning Advisory Committee arutles Eesti kunstikeskuse väljaarendamise plaani. Naabrid väljendasid sügavat muret võimalike teede ja müra probleemide üle, mis tekivad eestlaste kultuuripärandi arendamisel. Üks kohalik elanik ütles, et see võiks olla koletuslik sissetung nende vaiksesse elumajade jaoks ettenähtud piirkonda.

Eesti Kunstide Keskuse ettepanekud ja plaanid esitasid Niagara Looduskaitse komisjonile kunstikeskuse esimees Martin Pihl ja president Stella Kerson.

Selle kavandi väljaehitamine näeb ette endise Montclair suusakuurordi peahoone kahekorruseliseks ehitamist, lisaks tuleksid ehitamisele konverentside keskus, neli hoonet magamiseks, stuudioruumid, tenniseväljakud, bassein, saun ja vabaõhuteater.

Neid ruume võiksid kasutada 20—100 inimest õppimaks eesti kunsti, käsitöid, rahvatantsu, võimlemist ja keraamikat. Praegu on maa-alad umbrohustunud, millest see tahetakse kõigepealt puhastada.

Idapoolne naaber Robert Lee küsis inimeste arvu järele, kes on seotud keskusega. Kas raha on ehitamiseks juba olemas või tahetakse koguda suurendatud liikmeskonna kaudu? S. Kerson vastas talle, et eestlaste arv on Ontarios 10.000 ümber, aga et ainult väike protsent neist on aktiivsed. Grupp on tõusnud oma liikmeskonnaga paarile sajale. M. Pihl seletas, et raha on kogutud annetustega eesti ühiskonnas. Tulevikus võidakse sissetulekut saada maa-alade üürimisest võimlejaile ja murdmaasuusatajaile.

Mitmed kohalikud elanikud muretsesid suureneva liikluse pärast piki neljandat liini, mis võivat halvendada niigi viletsate teede olukorda. Juba praeguse liikluse juures on teeperved äärmiselt lõhutud ja autod peavad mäest üles tõusuks kasutama vastaspoolset teeserva.

Olukord võiks halveneda kui keskuse väljaehitamine algaks. Sellepärast vallanõukogul peaks olema taipu tee korrashoiuks.

Samuti ka hoolitseks teiste teede eest. Kui vallavalitsus annaks ehitusloa, siis näitaksid nad, et neile ei tähenda teede olukord kuigi palju, ütles üks naabreist.

Teised osutasid, et kogu org moodustab teatud amfiteatri, põhjustades ka väiksema müra levimist. Üks lähedane naaber Joyce Jones küsis EKK juhtidelt, kas nad võtavad vastu ka ühest usust teise siirdujaid, kuna ta on väga lähedal, siis ta võiks nendega ühineda.

Mitmed muretsesid valjuhäälse tantsumuusika ja kontrolli puudumisest erisuguste aktiivsuste puhul, kui praeguse keskuse juhatus võiks muutuda.

Üks elanik soovis teada, missuguse garantii naabrid võiksid saada, kui kitsad majanduslikud olud sunniksid keskust oma maa-ala igasugustele gruppidele välja üürima,

kuna ümbruskonna inimesed võiksid kõike kuulda, mida seal tehakse ja tahaksid teada, kuidas nad saaksid oma õigusi kasutada vaikses maakeskkonnas elamiseks.

S. Kerson ütles, et see pole mitte võimalik, et sada inimest kõik samaaegselt tantsiksid. Kuna EKK liikmed jagunevad huvialalistesse gruppidesse keda professionaalsed inimesed õpetavad. Kui tantsitakse, siis võivad seda teha vaid tosin inimest tunnis. Ta lisas, et kuuldes äsjast diskussiooni, ta ei tunne enam ära oma projekti. „Meil on kultuuripärand, mis on kadumas ja me vajame kohta, kuhu inimesed võivad tulla kuduma, ketrama ja oma keelt viljelema".

Mr. Smith osutas, et grupi soov kultuuriliseks tegevuseks näib olevat kooskõlatu selle operatsiooni ja väljaehitamise suurusega.

Tema arvates kogu asi peab tulema vähendamisele või siis teise piirkonda kolima.

See on liiga suurtes mõõtmetes või „vähe liiga tagasi metsas", EKK ei või mõlemaid saada.

Järgneval arutlusel komiteega M. Pihl selgitas, et tema grupp võivat teha järelduse, et plaane võidakse vähendada. See on olnud kauaaegne visioon, aga seda võidakse vähendada suuruseni, mis sobib komisjoni ja ka naabrite silmis. Meie naabrite seisukohtadel on palju põhjendusi ja eestlased soovivad leplikku lahendust. Vallavanem Reid arvas, et plaanide vähendamine peaks algama vabaõhuteatriga, mis hoiaks ära müra kartuse.

M. Pihl nõustus, et vabaõhus liikumine ja draama on kenad väljas, aga mitte hädavajalikud.

Ta ei soovinud siiski vähendada inimeste ööbimisvõimalusi, kes soovivad vaadata keskuse tegevust.

Ta lisas ,et ta võiks mõelda põrandapinna vähendamisele 6000 ruutjalale konverentsi keskuses.

Komisjon otsustas, et parim protseuur võiks olla samm-sammuline väljaehitamine, mida kontrolliks kohalik vallavalitsus. See soovitas nõuda, et NEC (Niagara Kaitsealade komisjon) lükkaks edasi otsuse eestlaste kinnisvara ülesehitamise asjus kuni omanikud esitavad astme-astmelise väljaehitamise kavandi.

Siis vaataks vallavalitsus ettepanekud uuesti üle koos NEC ja omanikega kuni põhimõtteliselt on saadud kokkuleppele väljaehitamise teostamiseks.

Kui luba antakse ilma sellise protseduurita, siis komisjoni arvates tuleb kokkulepe teha sellekohase ametniku kaudu,

mis aga tooks lisakulusid ja oleks väljaspool kõigi asjaosaliste kontrolli.

Soomlased eemalduvad komparteist

Moto: parem olla toidetud kui punane — Moskva naabrid naudivad head elu

HELSINGI — Sisemine tülitsemine ja soome tööliste suurenev varakus on isoleerinud kord nii mõjuka Soome Kommunistliku Partei. Jouko Kajanoja, Soome kommunistide juht, kommenteeris äsja ja ütles et tal pole midagi punast, väljaarvatud tema eeslinna maja punased telliskivist seinad ja maja ette parkeeritud punane auto.

Heaolu on leevendanud soome töölisklassi ja talupoegade suhteid, kellest Karl Marx kord arvas, et need võiksid ühineda selle vastu; mida ta nimetas kapitalistlikuks ekspluateerimiseks. Isegi partei ise on mahenenud nii palju, et mõned ütlevad, et on raske eraldada partei paremat tiiba sotsialistliku valitsuserakonna vasakust tiivast.

Jyrki Vesikana, juhtiv Soome poliitiline kommentaator kirjutas äsja:

„Enamus kommuniste on vältinud oma programmikõnedes proletariaadi diktatuuri ja sellesarnase nimetamist."

Geograafia on üks põhjus tugevale Soome kommunistide parteile. Soomel on Lääne-Euroopa pikim maapiir N. Liiduga. Soomlased ütlevad, et olukord on neutraliseerunud neljakümne-aastase valitsuse poliitikaga, mis on saanud Läänes tuntuks finlandiseerimise mõistena.

Selle mõiste leiutas Juho Paasikivi, kes oli riigi esimene sõjajärgne president ja viimistletud peensuseni tema järglase Urho Kekkoneni poolt. See tegi vajalikkusest diplomaatilise neutraalsuse ja koostöö N. Liiduga,

aga kaitses kadedalt Soome majanduslikke, poliitilisi ja sotsiaalseid sidemeid Läänega.

Pikaajaline Soome Kompartei maalibisemine on õpikuline näide probleemidest, mis puudutavad kõiki läänеriikides asuvaid kommunistlikke parteisid. Isegi seal, kus kommunistid on olnud valitsuses, Lääne-Euroopa kommunistlikud parteid on muutunud nõrgemaks sisemise vastuolu tõttu N. Liidu küsimustes ja selle aktsioonidest väljaspool oma riiki, kus on hakatud küsima, kas iga samm, mis N. Liit teeb on praktiline ja vajalik Euroopa heaolu riigis.

35 aastat tagasi Soome Kommunistlik Partei ja selle katusorganisatsioon Rahva Demokraatlik Liit, olid lähedal poliitilise jõu haripunktile.

Soome partei oli läinud põranda alla, kui punased kaotasid valgetele verises Soome kodusõjas,

mis plahvatas, kui Soome, kasutades bolshevistide revolutsiooni Venemaal, kuulutas end 1917. a. (6. dets.) iseseisvaks riigiks pärast sajandipikkust tsaaride valitsuse alla kuulumist.

Hiljem, lootes et nad saavad tagasi 1939/40. a. Talvesõjas kaotatud maa-alad, Soome ühines Saksamaaga II maailmasõjas N. Liidu vastu. Kui Soome oli sõja kaotanud, tulid kommunistid põranda alt välja, nende partei legaliseeriti Moskva pealekäimisel. Varsti pärastpoole, kui Paasikivi, endine Moskva saadik, asus presidendi kohale, Rahvademokraat Mauno Pekkala sai ainukeseks kommunistlikuks peaministriks Lääne-Euroopas. Sel ajal ja veel mitmel aastal, iga neljas hääl Soome valimistel anti kommunistidele.

Aga kommunistid otsustasid jääda truuks oma ideoloogilisele dogmale, kuna sotsiaaldemokraadid, kes olid nendega olnud 1917—18 kodusõjas, töötasid oma süsteemi läbi ühiskonna reformeerimiseks.

Aastate jooksul, kui Euroopa poliitiline mõtlemine liikus paremale ja heaoluriik võitis üldise poolehoiu, sotsiaaldemokraadid kaotasid oma punase värvi **ja ühinesid kodanlusega.**

1981. a. endine sadamatööline Mauno Koivisto sai riigi esimeseks sotsiaaldemokraatlikuks presidendiks, valitud haiglase Urho Kekkoneni asemele, kes oli olnud autokraatse keskpartei eesseisja veerand sajandit. Oma ametiaja jooksul Kekkonen isoleeris osavalt kommunistid poliitiliselt, pöörates nad nende vastuolulisest asendist osavõtjaiks Soome parlamentäärses süsteemis.

Kaks aastat hiljem, partei lõhenes militäärseiks stalinistideks ja mõõdukaks tiivaks,

pärast seda kui nende juht süüdistas N. Liitu Tshehhoslovakkiasse tungimises.

See lõhe on püsinud tänaseni.

Mauno Koivisto on hoidnud oma riiki rangelt neutraalsena.

Meeleavaldus sini-must-valges spordiüritusel

Motokross 125-kuubikuliste mootorratastega on populaarne spordiharu N. Liidus. Kui hiljuti Leningradi lähistel toimus võistlus, siis olid eesti mootorratturid favoriitideks ja selle tõttu oli kohale tulnud Eestist umbes 8000 huvilist.

Nagu publik oli lootnud, tulid eestlased võitjaiks ja see tekitas tugeva rahvusliku meeleolupuhangu. Äkki rulliti lahti suur sini-must-valge lipukangas.

Kui selle peale kohalviibivad militsionäärid püüdsid vahele astuda ja meeleavaldust takistada, siis ei lasknud ümbritsev noortemass neid edasi.

Selle tõttu ei õnnestunud miilitsameestel kohapeal selgitada „süüdlasi" ega neid arreteerida. Juurdlus käib KGB kaudu tagantjärele (EPL/K).

Kissingeri kõrvaläri

SAN ANTONIO — USA demokraatlik parlamendiliige Henry Gonzales ütles, et Kissinger Associates konsultatsiooniäri, mis asutati möödunud aastal, teenib oma kõrget profiiti relvade müügist Kesk-Ameerikas, samal ajal kui ta on riigi teenistuses. Ta saavat 250.000 dollarit igalt kolmanda maailma riigilt, kes küsib poliitilist ja majanduslikku nõu. President Ronald Reagani loodud komisjon Kesk-Ameerika probleemide asjus, tuleks likvideerida, kuna selle esimees Henri Kissinger teenib ebanormaalselt kõrget profiiti selles piirkonnas oleva ebastabiilsuse tõttu.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS korraldusel toimub neljapäeval, 8. sept. kell 19.30 õ. s.a. Torontos, Eesti Maja suures saalis

KÕNEKOOSOLEK

Okupeeritud kodumaa praegusest olukorrast kõneleb Aarne Vahtra, kes oli Eesti Kultuuriministeeriumi teatrite valitsuse juhataja ja partei funktsionäär. Ta pettus kommunismist ja kasutas juhust Pariisis ametisõidul olles ärahüppeks.

Sissepääs — vabatahtlik annetus.

Kuna esmaspäeval, 5. septembril on Kanadas üleriiklik püha — Labour Day, siis ilmub tuleval nädalal ainult üks „Vaba Eestlase" number, mis kannab neljapäeva, 8. septembri kuupäeva.

„Vaba Eestlase" toimetus ja talitus

KALEVI VÕRKPALLI IV ETNILINE TURNIIR ja Põhja-Ameerika Balti kergejõustiku võistlused 10. ja 11. septembril Jõekäärul

LAUPÄEVA ÕHTUL ÕHTUSÖÖK, TARKUSE ORKESTER, BAAR

KÕIK TERETULNUD!

Sissepääs koos õhtusöögiga $5.—

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $48.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $58.—, poolaastas $31.— ja veerandaastas $16.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Teradeta propagandaveskid

N. Liidust ühe või teise ülesandega läänemaailma saadetud funktsionäärid räägivad kõik ühte ja sama kulunud propagandajuttu — usumehed toonitavad, et N. Liidus ei kiusata kedagi taga ta usuliste tõekspidamiste pärast, majandusmehed väidavad, et nõukogude majanduselu areneb plaanikohaselt tõusuteed ning sotsiaalküsimuste eksperdid väidavad üleoleva ja iroonilise naeratusega, et jutud toiduainete sabadest N. Liidus on vananaiste loba ning et Venemaal on igale inimesele kindlustatud kõik vabadused.

Seda kõike räägitakse silma pilgutamata vaatamata sellele, et tuhanded turistid on näinud N. Liidus pikki toiduainete sabasid ning et seal kiusatakse kindlate andmete põhjal taga usklikke ja saadetakse sunnitööle ja vaimuhaiglatesse inimesi, kes nõuavad Venemaal ja ta koloniaalriikides põhiliste inimõiguste kehtestamist.

Kuid veelgi läbipaistvamad ja rumalamad on sellised propagandajutud, kui neid räägitakse raudeesriide taga kus inimesed iga päev kokku puutuvad karmi tõelisusega.

Okupeeritud Eestis on see tavaline nähe, et nõukogude korda ülistatakse taevani ning kritiseeritakse ja manatakse Eesti iseseisvuse perioodi, mis jääb kommunistidele igaveseks ajaks teravaks okkaks silma. Eriti tehakse seda nõukogude korra kehtestamise aastapäevadel, millega nähtavasti tahetakse rahva tähelepanu kõrvale juhtida 1940. aasta traagilistelt sündmustelt.

Eestimaa kommunistliku partei peahäälekandjas „Rahva Hääl" võttis 21. juulil Eesti N. Liiduga ühendamise 43. aastapäeval pikemas artiklis sõna Eesti NV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. Rüütel, kelle sõnavõtust võib järeldada, et iseseisev Eesti oli nii majanduslikult kui ka kultuuriliselt mahajäänud riik ning on alles nüüd nõukogude korra all kindlad jalad alla saanud.

A. Rüütlile on nähtavasti antud selle artikli kirjutamisel Moskvast kindlad eeskirjad, kuna tema ülesandeks on eriti vene rahva poolt eestlastele antud „abi" üleskiitmine.

Presiidiumi esimees kinnitab, et „Nõukogudemaa kõigi rahvaste ja eelkõige vene rahva suurel ja omakasupüüdmatul abil ravis Eesti oma sõjahaavad lühikese ajaga ning jatkas kiires tempos sotsialismi ehitamist."

Järgneb suur kiidulaul tööstuslikule arengule Eestis. A. Rüütel väidab, et Eesti tööstustoodangu väljalase on nõukogude võimu aastatel kasvanud 50- ja tööviljakus 15-kordseks. Nädalaga valmistavat tööstus nüüd sama palju toodangut kui kogu 1940. aastal.

Selliste andmetega opereerimine on läbipaistvalt otsitud ja lihtsameelne ja esitatud numbrid ei ülata ega pane imestama ühtegi inimest, kes arvestab seda lihtsat tõika, et igas riigis on tööstustoodang viimase 40 aasta jooksul tunduvalt tõusnud. Eesti olukorda vaadeldes on lisaks veel eriti oluline konstateerida, et Eestist ja teistest Balti riikidest on kujundatud Venemaale suur ja oluline tööstuslik baas, mis ei teeni mitte eesti rahva, vaid suure Venemaa majanduslikke huvisid. Eestlane on ainult üks vahend, kelle töökust, oskusi ja teadmisi kasutatakse Venemaa rikastamiseks ning ta võimsuse tõhustamiseks.

Kuid venelased ei ekspluateeri hoolimatult mitte ainult eesti rahva tööjõudu, vaid ka loodusvarasid. Selle kohta toob Rüütel nagu muuseas ka mõningaid andmeid mainides, et Eestist kaevandatakse 80 protsenti N. Liidu põlevkivist, püütakse üle 4 protsendi kalast ja toodetakse 7,9 protsenti kalakonservidest.

Põllumajanduse kirjeldamisel kasutatakse jälle võtet, millega võrreldakse kommunistliku Eesti põllumajandust Eesti iseseisvuse aegse põllumajandusega. Räägitakse, et praegume Eesti toodab kaks korda rohkem põllumajandussaadusi, kui kodanlik Eesti. See võib ju nii olla, kuid esimees ei taha arvesse võtta, et kui aluseks võtta eesti põllumajanduse kiire areng iseseisvuse ajal, siis oleks meie põllud ja karjad andnud Eesti Vabariigi jätkumisel kindlasti palju rohkem saaki ja produktsiooni kui praegu nõukogude korra ajal, kus eesti kolhoosnikelt ja kalureilt pressitakse viimane välja kroonilise toidunappuse all kannatava Venemaa toitmiseks.

Kuid nõukogude propagandaveskeid faktid ei huvita — need veskid jahvatavad vahetpidamata tühjalt edasi, kuna propagandameestel pole nendele veskikividele anda enam vajalikke teri.

K. A.

Peale laste kõhumurede eest hoolitsemist saavad perenaised ja abilised aega ka ise einetamiseks ja küsimuste arutlemiseks. Paremal suvekodu köögi juhataja Maria Alavere. Foto: J. Säägi

Teisitimõeldud Ukraina

Ukrainlased unistavad ikka veel iseseisvusest

24. juulil 1983 avaldas Soome suurim ajaleht „Helsingin Sanomat" artikli pealkirjaga „Teisiti mõeldud Ukraina", mis käsitleb nõukogude rahvuspoliitika ja inimõiguste probleeme ukraina vaatevinklist. Artikli autoriks on tuntud tõlkija Esa Adrian, kelle mitmetest tõlketöödest soome keelde võibolla tuntuim on Aleksander Solzhenitsõni „Arkipelag Gulag" ehk soome keeles „Vankileirien saaristo".

Ühes Permi piirkonna vangilaagris Põhja-Venemaal kannab oma 1977. aastal langetatud 15-aastast sunnitöö- ja asumiselesaatmise karistust ukraina jurist Levko Lukjanenko. Ta on juba varem istunud 15 aastat — karistus, mis asendas talle 1961. langetatud surmanuhtluse.

Samas laagris istub ukraina jurist Ivan Kandyba tunamullu antud 15-aastast karistust. Ka tema on varem kandnud 1961. aastal langetatud 15-aastase vabadusekaotuse.

Varem seitse aastat vangilaagris olnud ukraina õpetaja Oleksa Tihij kannab 1977. aastal antud 15-aastast karistust.

Ukraina kirjanik Mykola Rudenko, Teise maailmasõja veteran ja invaliid, inimõiguste kaitseks tegutseva organisatsiooni „Amnesty International" (ebaametliku) Nõukogude Liidu osakonna liige, ühe eelnimetatute vangikaaslasena 1977. aastal määratud 12-aastast karistust.

Ukraina ajaloolane Mykola Matusevitsh ja insener Miroslav Marinovitsh kannavad umbes samal ajal langetatud 12-aastaseid karistusi.

Permi piirkonna laagris kannab ukraina kirjanik Oles Berdnik oma 9-aastast vabadusekaotust.

Juba Stalini ajal laagris istunud Oksana Meshko — 77-aastane naine — istub 1980-ndate algul alanud uut viie- ja poole-aastast laagrikaristust ja asumisele saatmist.

Nad on ukraina natsionalistid ja kuuluvad 1970-ndate lõpul asutatud „Ukraina gruppi Helsingi deklaratsiooni teostamise edendamiseks".

Nende kuritegu on olnud veendumus selles, et Ukraina rahvast rõhutakse ja venestatakse. Nad on olnud sellele venestamisele vastu ning nõudnud Ukrainale riiklikku iseseisvust.

Nende vabastamist on maailma avalikkuses korduvalt nõutud Nõukogude juhtkonnalt — tulemusteta.

Ametliku nõukogude konseptsiooni järgi pole Nõukogude Liidus poliitilisi vange, vaid need, kelle kohta sellist väidetakse, on lihtsad kriminaalvangid. Teisitimõtlejate arvamused ja eriti nende avalik esitamine võidakse tõlgendada „nõukogudevastaseks propagandaks ja agitatsiooniks" või veelgi hädaohtlikumaks nõukogude korra hävitamisele sihitud tegevuseks.

NÕUKOGUDE RAHVASTE PEREKONNAIDÜLL?

Soomlased on harjunud nägema peagu ainult oma hõimurahva eestlaste rahvuslikke probleeme. Kergesti on ununenud, et samasuguseid probleeme on ka teistel nõukogude rahvastel, ka Ukraina üle 42-miljonilisel rahval (1979. aasta rahvaloenduse andmeil).

Tuleb ka meeles pidada individuaalseid vahesid arusaamades. Paistab, et kõik ei kannata venestamispoliitika pärast, kõikide arvates sellist ei eksisteerigi. Näiteks Eestistki on kuuldunud hääli, mille järgi võibolla on koguni „eesrindlik" nähtus, et kolmandik Eesti rahvastikust on muulased. Need on enamikus venelased, keda voolab kogu aeg Eestisse sisse; rohkem kui eestlasi sünnib.

Mõned aga näevad oma rahvast rõhutuna, tõstavad oma protesteeriva hääle või levitavad oma arvamust põranda all ja satuvad kas vanglasse või sundravile vaimuhaiglasse, tihti on neil kaelas veel karistus kriminaalkuriteost, mida nad väidavad endale kunstlikult külge kleebituks.

Uue parteijuhi Juri Andropovi ajastul võidakse kõrgeima juhtkonna tasemel lakooniliselt mõönda, et nõukogude rahvuste vahelistes suhetes jätab mõndagi soovida. Teisest küljest pakutakse eriti välismaale pilti nõukogude rahvustepere päikeselisest idüllist.

Ka Nõukogude Ukraina võib anda näiteid mitmekülgsest ja aktiivsest kultuurielust. Paistab ainult, et kõiki ei rahulda rahvatants ja rahvamuusika.

UNISTUS ISESEISVUSELE

Ukraina on Venemaaga seotud rahvastest võrratult suurim, ning vene ja ukraina — enne ka suurvenelasteks ja väikevenelasteks nimetatute rahvaste — keeled on lähedased sugulaskeeled.

Kuid sellele vaatamata on vene kirjanik Aleksander Solzhenitsõn, kelle soontes voolab teatavasti ka ukraina verd, iseloomustanud ajaloo käiku järgmiselt (Arkipelag Gulag V osa II köide):

„Asja tuum on aga selles, et kuigi me kunagi — Kiievi Vene riigi ajal — olime üks rahvas, lõhestus see ometi hiljem, ja meie elu, kombed ja keeled on aastasadu arenenud eri suundades ja eri moodi."

Teisalt mäletame ajaloost, et kui ukrainlaste olukord Vene, Poola ning tol ajal võimsa Leedu vahel XVII sajandil muutus eriti raskeks, otsisid nad kaitset Moskvalt ning aastal 1654 tunnistasid Bogdan Chmielnicki juhatusel Moskva ülemvõimu.

Solzhenitsõni iseloomustus ja mainitud ajalooline tõik pole tingimata omavahel vastuolus.

Venemaa poolt lubatud Ukraina omavalitsus jäi nimelt ukrainlastele ainult unistuseks. Tsaarivenemaa rõhus Ukrainat üha kõvemini, ning rõhumine sünnitas paratamatult ukraina natsionalismi kaitsmaks keelt ja kultuuri.

Aastal 1863 andis keiserlik Venemaa esimese eeskirja, mis piiras kirjanduse väljaandmist ukraina keeles: siseminister Petr Valuevi salajase ringkirjaga.

Aastal 1876 järgnes Vene keisri Aleksander II nn. Emsi ukaas, mis tähendas peaaegu täielikku keeldu ukrainakeelse kirjanduse ja ajakirjanduse väljaandmisele. See võeti tagasi alles 1905. aastal.

Tsaarivenemaa — „rahvaste vangla" — kokkuvarisedes kuulus ka ukraina rahvas nende hulka, kes uskusid, et nende iseseisvumise hetk oli koitnud.

„Arkipelag Gulagis" nendib Solzhenitsõn, et „kui lõhet poleks olnud, ei oleks kevadel 1917 hakatud moodustama ukrainlaste komiteesid ega hiljem rada't (ukr. rada — nõukogu).

Solzhenitsõn jätkab:

„Enne võimuletulekut suhtusid bolshevikud selle küsimuse vastu probleemitult. Lenin kirjutas 7. juunil 1917 Pravdas: „Me peame Ukrainat ja teisi mitte-Suurvene alasid Vene tsaari ja kapitalistide poolt annekteerituiks" — „Ja 1917. aasta teisel novembril võeti vastu Venemaa rahvaste õiguste deklaratsioon — ega siiski ainult naljalt, ega siiski petmise eesmärgil deklareeritud, et Venemaa rahvastel on enesemääramisõigus kuni lahkulöömiseni?" hämmastab Solzhenitsõn.

(Järgneb)

„Batic News"

Informatsioonileht kaugest lõunast

Tasmaania saarel, Hobartis on juba üheksa aastat ilmunud veerandaastati väljaantav ajaleht „Baltic News". Selle väljaandjaks on Help the Estonian, Latvian, Lithuanian Peoples Association (HELLP). See on parteipoliitikast väljaspool olev austraallasist liikmeskonnaga organisatsioon, kes 1) ei tunnusta Vene ülemvõimu kolme Balti riigi üle ja 2) töötavad selleks, et avaldada informatsiooni eesti, läti ja leedu rahva jätkuvast võitlusest oma säilimise ja vabaduse eest.

Tänavuses juuninumbris kirjeldatakse küüditamisi. „How many Australians?" küsitakse ja mõistatakse, kui palju võis inglise perekonnanimega küüditatute hulgas olla austraallasi. Vähemalt kahte neist teatakse olevat austraalia päritoluga: Anthony Baker lahkus Austraaliast Inglismaale 1930 ja elas seal mõnda aega enne Leedusse asumist; Anne Lennard oli nunn, kes küüditati Vilniusest 1941, kes Siberis oma kaaslastele rääkis oma maast, päiksepaistelisest Austraaliast.

„Tuumarelvade vaba Baltikum: UK Support Promised" tutvustab eesti dissidentide saatusi Baltikumi uudiste osas, kirjeldatakse terrorikampaaniat Leedus ja mida on võimalik selle vastu teha kirjade saatmisega, 45 baltlase märgukirjast ÜRO-le ja Balti riikide saatusest 43 aastat võõra ikke all.

Kasutatud on mitmesugust allikmaterjali, kokkuvõte on tehtud Inglise välisministeeriumi deklaratsioonist.

Veel tutvustatakse Balti riikide elu, põgenemiskatseid ja vangistamisi.

„Baltic News" on tähelepanu leidnud Jaapanis, kus mitmed jaapanlased on lugejakirjades saatnud oma arvamisi nõukogude vangilaagri õuduste kohta.

„Baltic News" ilmub vabatahtlike annetuste abil ja jagatakse huvitatuile tasuta.

Suurimaks toetajaks viimase numbri puhul on olnud Läti Informatsiooni Keskus Austraalias ja enamuses leedu perekonnanimedega üksikannetajad;

eesti nimesid nende hulgas ei ole. Oma 8 leheküljel on seal siiski palju informatsiooni, mis hästi toimetatuna on mõjukas.

Kommentaar

PEA-ministrid

Kanada suhteliselt nõrk föderalism ja provintside traditsioonilised õigused on arvatavasti üks oluline peatükk, mis uue põhiseadusega arutlusele ja vist ka revideerimisele tuleb. Seni kui kõik kulgeb endist viisi, põhjustab see piinlikke situatsioone nii Kanadale üldiselt, provintsivalitsustele ja ka välismaade valitsustele, kes Kanadaga suhelda tahaksid.

Provintsivalitsused on nimelt arvamisel, et nad esindavad teatud riiklikku ühikut, kellel ka välissidemete alal on sama palju õigusi kui kodukolkas oma asjade ajamisel. Alberta õliprovints kauples föderaalvalitsusega, nagu oleksid Alberta ja Kanada kaks võrdset partnerit. Quebec on arvamisel, et tema elektrienergia ja asbest on tema asjad, millega Kanadal midagi tegemist ei ole. Nisufarmerid preerias on veendunud, et see on nende nisu — selle tarbimine kodumaal ja müümine välismaale on asjad, millest Kanada valitsus hoidku käed eemal. Provintside peaministrid kujutlevad endist võrdset kuju föderaalsele peaministrile ja käituvad vastavalt.

Alles äsja istusid provintside peaministrid koos Torontos Bill Davise külalistena ja ajasid riigiasju ilma mingite tulemusteta. Arstiabi ja tööpuudus — kaks peateemat jäid ilma lahendusteta. Kui koosolek midagi positiivset andis, siis ainult äratundmise, et neid asju tuleb ajada koos Kanada keskvalitsusega ja föderaalse peaministriga. Soov oli, et Trudeau käiks ühe juurest teise juurde ja arutaks asju igaühega isiklikult. Miks nii? Kuna pärast tulemusteta ühiseid nõupidamisi Kanada peaminister teatas, et ta provintside peaministritega nõu pidades oma aega ei raiska.

Alberta Peter Longhead lendas pärast Toronto konverentsi Jaapanisse, et seal jällegi oma „riigi" nimel majandusasju korraldada. Nüüd on ta tagasi teatega, et Jaapan ei ole hetkel välismaisest investeerimisest huvitatud. Tegelik vastus oli, et Jaapan ajab neid asju Kanadaga ja mitte ühe provintsiga. Loodame, et ka Longhead sellest viisakast äraütlemisest aru sai.

Mitte kaua tagasi käis Prantsusmaal „riiklikul visiidil" Quebeci kettsuitsetaja Rene Levesque. Prantusmaa ei olnud ärisidemetest huvitatud ja vastas, et tal on oluline häid sidemeid säilitada Kanada keskvalitsusega. See oli veidi selgemini öeldud kui Longheadile. Möödunud aastal külastas Levesque Ühendriike ja sai valitsuse asemel New Yorgis ameerika ärimeeste jutule. Need kuulasid jutu ära kuid nimetamisväärset ei ole ka sellele järgnenud.

Sellest on möödas mõned aastad kui Ontario peaminister William Davis külastas Lääne-Saksamaad laenu tegemise eesmärgiga ja tõepoolest — saigi laenu. See seik nähtavasti julgustas ka teisi provintse. Proovigu aga Davis uuesti minna ja uut laenu teha. On karta, et läänesakslased küsivad vekslile Trudeau käendus-allkirja.

Need kaks asja töötavad pöördvõrdselt — mida suuremaks muutub Kanada osatähtsus vaba maailma poliitilisel ja majanduslikul foorumil, seda vähemaks jääb üksikute provintside osatähtsus. Üksköik kas ja kui ebapopulaarne Pierre Trudeau on kodumail, välismaal on ta Kanada reputatsiooni tõstnud võrdlemisi kõrgele. Sellega koos on provintsivalitsuste tähtsus kahanenud.

Kuidas nüüd asi edasi areneb? Kas taipavad provintsid, et nad on osad (olulised küll) Kanada tervikust ja koostöö föderaalsel pinnal ei saa toimuda ilma föderaalvalitsuseta. Või toovad uued valimised pukki konservatiivse peaministri, kes kõigi muude ümberkorralduste seas vähendab ka Kanada keskvalitsuse reputatsiooni maailmas.

HJ

Raamat noortest ja noortele

Seda alapealkirja kannab Helga Nõu äsjailmunud raamat „Pea suu". Raamatu hoogsa kaaneillustratsiooni on kujundanud autor ja teose siseillustratsioonid ta tütar Laine Nõu. See nägusas teostuses Välis-Eesti ja EMP väljaandel ilmunud raamat on sisult ja kompositsioonilt mitmeti erakordne eesti noorsookirjanduse napivõitu varamus. Nostalgilise minevikuvaatlemise asemel on autor kinni haaranud tänapäevase nooruse probleemidest noorte silma läbi nähtuna. Erinevad tegelased saavad teoses sõna oma vaatevinklist ja nende elumured muutuvad põnevaks trilleriks, mille ootamatu lõpplahendus selgub alles finaalis. Kuna noortel on nii mõndagi kriitilist öelda „vanade" suhtes, siis on raamatuga tutvumine õpetlik ka täiskasvanuile kõigis vanuseastmeis.

Kuna juba mõnda aega on täheldatud nappust noorsookirjanduse alal, siis on Helga Nõu „Pea suu!" oluline täiendus selles sektoris. Tema varasemas loomingus leidub ka kaks menukat noorsooraamatut, „Ruuduline röövel" ja „Oi, oi, oi, mis juhtus". Autor on Rootsi Eestlaste Esinduse kultuuriauhinna laureaat aastal 1983. Tema uus teos on saadaval Välis-Eestis, aadressil Box 2171, 103 14 Stokholm.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3., 4. ja 5. sept.
dr. H. Tari, tel. 922-3824

10. ja 11. sept.
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

Kokkuvõte veerandsaja aasta teaduslikust tööst

Prof. dr. Els Oksaare 25. aasta ametijuubeli tähistamiseks avaldati „Schriftenverzeichnis/25 Jähre Habilitation". 25 aasta jooksul tehtud töö maht on aukartustäratav. Seni on ilmunud 4 teaduslikku tööd üldmahuga 1610 lehekülge üks neist tõlgitud jaapani, inglise ja itaalia keelde. Ilmumas on 1984. a. 3 teost, kahe esimese maht on 420 lk., kolmas veel märkimata. Artikleid on ilmunud 114, arvustusi ja kriitilisi artikleid 25, tõlkeid 2, ettekandeid ja loenguid 22, üle saja resümee teaduslikes ajakirjades, ilmumas on 6 tööd.

Toronto eestlastele

Akadeemiline Kodu, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ja Toronto Eesti Selts organiseerivad reedel, 16. septembril kell 7 õhtul Tartu College'is tutvustamis-õhtu. Korraldav toimkond soovib, et organisatsioonid tutvustaksid seal oma tegevust ja/või neisse organisatsioonidesse sisseastumise võimalusi. Toimkonnal on arvamine, et kõik Toronto eestlased pole eesti organisatsioonide tegevusega tuttavad. Õhtu korraldamisega püütakse kaasa tõmmata eemale jäänud või vähem-aktiivseid eestlasi.

Korraldav toimkond soovib, et osavõtta soovijad teataksid neile telefoni teel enne 6. septembrit ja saadaksid sellekohase anekeedi EKN büroosse, 958 Broadview Ave. Toronto, M4K 2R6. Informatsiooni saab igal ajal Anne-Liis Tüll'ilt tel. 755-1075.

Järvemetsal toimunud „Männivalla" noortelaagris käidi nädala sees 80 osavõtjaga kanuuretkel. Retk kestis 36 tundi kaunis Whartoni riigipargis, mis asub Järvemetsast 50 miili kaugusel. Ürituse peajuhtideks olid nskm-d Jüri ja Madis Linask. Pildil kanuuretkele asumine. Foto: Harald Karu

Multikultuuri päev Toronto näitusel

Ontario rahandus- ja majandusminister Larry Grossman kõneles mitmekultuurilisusest

Möödunud pühapäeval oli Toronto suurnäitusel CNE-l mitmekultuuripäev sellekohase tegevusega. Üheks osaks oli Ontario kodakondsuse ja kultuuriministri poolt pakutud lantsh etniliste ühiskondade esindajaile ja etnilisele ajakirjandusele.

Kõnelejaks oli Ontario rahandus- ja majandusminister Larry Grossman, kes rõhutas mitmekultuurilisuse suurt edu siinses ühiskonnas. Ta on seda tundnud oma kogemuste tõttu, kui ta 1975. a. alustas oma poliitilist karjääri. Edu on olnud silmatorkav just kontaktide tõttu mitmekultuurilise ühiskonnaga tema valimispiirkonnas.

Ta andis Kanada mitmekultuurilisuse arengu näiteks oma vanaisa loo, kes saabus 1907. a. Kanadasse, kuna tsaari-Poolas oli elu muutunud antisemitismi tõttu väljakannatamatuks. See oli tema vanaisa, kellele siia tulekul ei antud mingit tähelepanu.

Alles ajajooksul on kõik uuendused, mida me tänapäeval omaseks peame, juurde tulnud. Sellal polnud keegi mitmekultuurilisusest kuulnud.

Kuid need inimesed, kes tulid eri maadest, olid erineva sotsiaalse tagapõhjaga, tegid suure kingituse Kanadale.

1976. a. kui Indo-Hiina põgenikud asusid teele poliitilistel põhjustel, siis oli olukord sisuliselt sama, aga vaadati sündmusele hoopis teisiti kui 1907. a. Nüüd anti paadirahvale abi, nende lapsed pääsesid kohe kooli, etnilised ajalehed hakkasid neile rääkima Kanadast ja siinsest elust.

Kui vaadata tagasi muudatustele aastast 1907 tänaseni, siis on palju millele saame olla uhked. Pole oluline, et rahvas tuleb ise, vaid et nad toovad kaasa ka oma kultuuririkkused. Siinne ühiskond on ehitatud nende inimeste poolt. Nii oli Grossmani vanaisa hoidunud oma vaimset vara, mida 50 aastat hiljem hakati iseloomustama kui osa Kanada mitmekultuurist.

Neil inimestel pole vaja millestki loobuda ega kompromissi teha, mitte kui koormat kanda, vaid see oli varandus uuele ühiskonnale.

Nüüd on kanadalased hakanud aru saama, et Kanada ühiskond ei ole sulatamispott. Mõned mõistsid juba varem mitmekultuurilisust, teised tahtsid seda instituudiliseks kujundada, milleks see nüüd ka on saanud, kuhu kuulub igasugune mitmekultuuriline aktiivsus. Nüüd kasutavad paljud seda sõna, aga unustavad selle mõiste juured. Ontarios on mitmekultuurilisusele eriti sobiv kliima inimeste hea suhtumise tõttu. Nüüd ollakse ühiskonnana küpsenud, kuigi võib olla ka neid, kes sellega pole rahul.

Kui meil on demokraatlikud printsiibid, nagu meie riigil on, siis me peame ühiselt vabaduse eest seisma.

Palju praktiseeritakse mitmekultuurilisust, aga keegi pole tundnud õigesti selle tähendust. Oleks loomulik, et mitmekultuurilisuses naabrid jagaksid oma teadmisi isikult isikule.

Ka meie valitsuses peame kuulma teie soovitusi ja senised kogemused sel alal on head.

Siiani on enamus protestiaktsioonidest osavõtjad olnud Ida-Euroopa riikidest. Kus olid teised inimesed sama tagapõhjaga? Kas nad ei mõistnud seda probleemi? Kuid suurema osavõtjaskonnaga olnuks avalikud demonstratsioonid palju mõjukamad. Kui jagame üksteise kombeid, toitu, siis peaksime jagama ka üksteise raskusi ja traagikat. Kanadas annab vabadus kohustuse nende eest võidelda, kel puudub vabadus. Sellepärast peame võtma aega oma naabri murede mõistmiseks tema mineviku tundmise ja tulevikulootuste jagamisega.

L. Grossmann märkis eelmisel päeval Washingtonis toimunud massdemonstratsiooni kohta, millest kuni veerand miljonit osa võtsid, et nende edu suurus oli, et neid sellisena kuulati, et naabrid hakkasid neid mõistma.

Siin maal pole sellist sammu vaja olnud, sellepärast tuleb seda ühiskonda sellisena tervena kaitsta,

kus eri maadelt tulnud immigrandid jagavad seda maad ja ühiskonda, mida teie ise olete aidanud ehitada.

32 Metsakodu leeris

Jälle on möödas üks Metsakodu leer. Seekord eriti päikesepaisteline ja rohkearvuline — õnnistamisel Sandhemi kirikus oli 32 eesti noort. Tütarlapsed rahvarõivais, poisid skaudivormides või ühtlastes valgetes pluusides. Kirik oli tulvil noori ja omakseid. Ning leeripidu peeti ühiselt õhtul Metsakodus enne laialiminekut.

Leeri pidajaiks ja õnnistajaiks olid Eesti Skautliku Noortemaleva kaplan Jaak Reesalu ja abipraost Eduard Kägi.

Tänavused leerilapsed olid Anne Li Adamson, Annika Aksberg, Riina Anderson, Margus Bauman, Kristian Erendi, Annike Hell, Jaan Joandi, Linda Joandi, Veera Kaar, Helle Kant, Valdo Kask, Peter Kastberg, Leena Kimber, Hanns Kinnunen; Toivo Klaar, Indra Kuldasaar, Leena Laks, Andres Lokko, Kristian Luuk, Martin Luuk, Rain Meerits, Liis Müller, Linda Oja, Salme Oja, Martin Pajusoo, Leane Parik, Karel Rebas, Tiina Rähn, Kristi Saare, Tiina Salum, Ants Kristian Sõber ja Paul Teder.

Nagu tavaliselt oli skautlik noortemalev andnud laagrile juhtkonna ja administratsiooni, kuna vaimuliku leeriõpetuse teostamine lasus kirikuõpetajatel.

Leeritegevus vaheldus mitmekesise vabaajategevusega, mis tegi laagri noortele eriti meeldivaks.

Tidani veed olid soojad — supeldi, risteldi kanuudega, sporditi, käidi saunas, istuti õhtuti lõkketule juures, lauldi ja meeleolutseti. Nii kasvasid osavõtjad sõpruskonnaks, tõelisteks leeriõdedeks-vendadeks.

Leerilaagri juhiks oli Eero Paldrok, tema abiks Karin Päts, kuna tegevusjuhtkond koosnes Helena Parikust, Anne Pi-Saarest, Teet Sirotkinist, Peeter Nurmisest ja Mango Kasest.

Kõhumurede lahendajaks oli perenaine Helga Paldrok ja tema abid Ingrid Adamson, Liis Klaar, Anneli Laanep, Margo Stottard ja Krista Teder.

Laagri tervise eest hoolitsesid arstid Aleksander Koskel ja Märt Henning. (EPL/K).

„Raua needmine" rootsi raadios

29. juulil Rootsi Raadio teises programmis anti hilisõhtuses saates „Musikalisk salong" edasi lõppakordina Veljo Tormise „Raua needmine" segakoorile, solistidele ja löökpillidele. Saade oli helilindistatud ühel varem toimunud kontserdil Berwaldhallenis.

Rootsi solistid olid Sven-Erik Alexandersson, tenor, Bert Allan Edström, bass ja Anders Loguin, löökpillid, koos Rootsi Raadio Segakooriga.

Hea kommentaari helitöö tutvustamiseks andis saate juhataja Per-Andres Hellqvist. Ta nentis muuseas, et kuigi Eesti asub nii lähedal meist üle Läänemere, teavad rootslased sellest maast nii vähe, eriti aga tema muusikast.

Teadustaja ütles, et praegu 52-aastase Veljo Tormise looming on nii rikkalik, et sellest on ainult väike murdosa Rootsis ette kantud. Hellqvist mainis ka August Annistit kui sugestiivse „Raua needmise" teksti autorit. Tekst tõlgendab raua hukutavat toimet relvade põhiainena, alates ürgseist kangelaste mõõkadest kuni moodsate pommitajate ja soomusmasinateni.

Rootsi lauljad laulsid teksti eesti keeles päris hea diktsiooniga. Siiski oleks parem, kui vastavalt helitöö sõnalisele sisule rootsikeelne nimetus „Järnets förbannelse" oleks „Järnets besvärjelse".

(EPL/KS)

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

Jüri Kukk on surnud vene vangis

Rein Taagepera referaat oli kohtumine Kukega

„Jüri Kukk on surnud vene vangis . . . " aga tema traagiline surm on saanud peaaegu ülemaailmselt üheks kommunistide tooruse tüüpnäiteks ega ole praegu veel unustatud. Rein Taagepera ettekanne metsaülikoolis tõi keemia-doktor Jüri Kuke — tema pildid ja isegi hääle Kotkajärve peamajja.

Nõukogude terrorisüsteemis juhtub aegajalt imelikke seikasid. Ühel teatud „moderniseerimise" perioodil olid telefoniühendused Nõukogude Liiduga — väljast sisse — viidud automaatseks ja nuhkimis-organite pealtkuulamise-seadeldised ei olnud veel „sisse moderniseeritud". Sel ajal võeti Rootsist telefonikõnesid Tartusse Jüri Kuke koju, kus temal, kui endisel ja sel ajal juba vallandatud ülikooli õppejõul oli telefon. Helilindistatud telefonikõnelusel jutustab Jüri Kukk — sel ajal juba aktiivne vabadusvõitleja ja nõukogude korra leppimatu vaenlane, võimu ülekohtust Tartus.

Võttis mõnda aega, enne kui KGB avastas informatsiooni-kanalid ja Jüri Kuke telefoniühendused katkestati.

Rein Taagepera andis paljude erakirjade, ülekuulamisprotokollide ja nõukogude kohtus antud tunnistuste varal elavalt edasi Jüri Kuke elukäigu: ühest koolist väljaheitmise ja teise kooli kiitusega lõpetamise, ajateenimise punaarmees, partei liikmeks surumise, vahetusteadlasena Prantsusmaal viibimise ja suure murrangu, mis viis parteist väljaastumiseni, Nõukogude Liidust lahkumise sooviavalduseni, vangistamiseni, piinamiseni ja märtrisurmani.

Ettekannet ilustasid muusikahuviringi ansambli ettekanded: Koidula- Ernesaksa „Mu isamaa on minu arm . . ."

ja „Tulehoidjas" avaldatud ning lauldavaks kujundatud rahvaballaad" Jüri Kukk on surnud vene vangis . . ."

Viimast laulu laulis hardunult kaasa kogu loengu auditoorium.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!
Odavad laenud kaasmaalastele
Informatsiooniks helistada:
465-4659

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

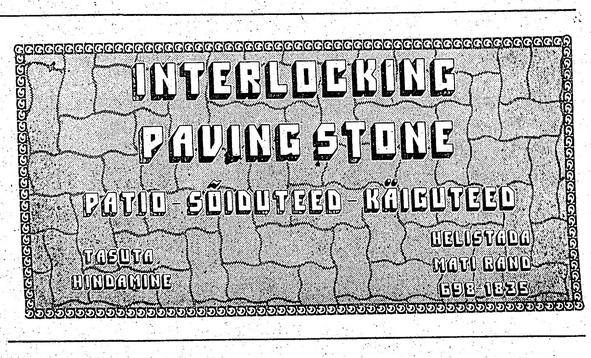

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$48.—	$58.—
Poolaastas	$26.—	$31.—
Veerandaastas	$14.—	$16.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
aastas	$52.— + $39.—	$44.—
poolaastas	$28.— + $19.50	$22.—
veerandaastas	$15.— + $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $52.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50
Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
....

Kauaaegset sõpra

kapten LUDVIG WAHTRAS't

mälestavad kurbuses

VARANGUTE pered

Armast

LUDVIG WAHTRAS't

mälestavad kurbuses

NADJA ja JOHANNES KUBJAS
VALVE ja SULEV MARTIN

Ootamatult lahkunud armast

LUDVIG WAHTRAS'1

mälestavad leinas

ARNOLD HIMMA perekonnaga
FERDINAND KASE abikaasaga
LEO SAAR perekonnaga
HARNALD TOOMSALU abikaasaga
OSVALD OUNAPUU perekonnaga

EELK Usuteadusliku Instituudi lõpuaktusest osavõtjaid Wycliffe College'i trepil Toronto Ülikoolis 18. juunil. „Vaba Eestlases" nr. 62 ilmunud sama sündmust kirjeldaval fotol oli allkirjaks mõeldud täpsustatumalt.
Usuteadusliku Instituudi tänavused lõpetajad diplomitega Toronto Ülikooli Wycliffe College'i trepil. Vasakult ees kand. Kersti Kimmel, õp. Albert Roos ja kand. Olvi Pint, tagareas prof. dr. Artur Võõbus ja piiskop Karl Raudsepp. Foto: Lembitu Ristsoo

Toronto Eesti Meeskoor alustab uut hooaega

Meeskoor kutsub igas vanuses eesti mehi lauluga ühinema

Teisipäeval, 6. septembril kell 7.30 õhtul kogunevad meeskoori lauluvennad avaharjutuseks ja seltskondlikuks koosviibimiseks T.E.M.-i koduks saanud Toronto Eesti Maja keskmisesse saali, kus „timmitakse" suvepuhkusel olnud hääli ja vahetatakse mõtteid nii möödunud kuudest kui ka eelolevast tegevusest.

Toronto Eesti Meeskoor pidas oma korralise aastapeakoosoleku 7. juunil s.a. Koosolekust võttis osa 51 T.E.M.-i liiget. Peakoosolek kuulas ära möödunud tegevusaasta aruanded, võttis vastu uue tegevuskava ja eelarve ning valis uue juhatuse. Koor valis esimeheks jällegi Heikki Paara ja koorivanemaks Erni Kääridi. Kunstiliselt jääb koori juhatama mag. Charles Kipper ja abikoorijuhina Eduard Tobreluts.

Nädal aega hiljem toimunud juhatuse ametisse seadmise koosolekul jagati ametid järgmiselt: abiesimees — Rudolf Kuus, sekretär — Verner Heinar, abisekretär — Alver Rõika, laekur — Georg Lootus, abilaekur — Rein Holsmer ja varahoidja — Endel Paju.

Peakoosolek valis koorivanema abiks Edgar Tilleni ja toetajate liikmete sekretäriks Paul Juttuse.

Noodivara korraldajaks jäi edasi Heino Vammus.

Kroonikuks on ikka Oskar Haamer. Juhatuse kandidaatideks jäid järjekorras J. Kütt, E. Poolar ja A. Suurallik. Revisjonikomisjoni valiti Arnold Kontus, Oskar Haamer ja Tammi Ruutopõld.

New Horizons toetuse haldamise grupi esimees Eik Järvi selgitas toetuse kasutamise eelarvet,

mille abil on kooril võimalik osta tugev klaver, kantavad kergelt kokkupandavad esinemise astmed ja vormisärgid.

Samuti katab toetus suurema osa lauluharjutuse ruumide üürist ja koorijuhi palga poolteise aasta vältel. See kergendab tunduvalt koori majanduslikke muresid ja võimaldab korraldada koori kassast toetatud kontsertmatkasid, vähendades laulumeeste isiklikke kulusid sellistel reisidel.

Toronto Eesti Meeskoori eelseisvas tegevuskavas on koori 33. aastapäeva tähistamine perekondliku koosviibimisega 14. oktoobril. Vaimulik kontsert Martin Lutheri 500. a. sünnipäeva tähistamise teenistusel Toronto Vana Andrese kirikus 13. novembril, koori jõulupuu — traditsiooniliselt koos „Estonia" orkestriga 16. detsembril ja selle aasta lõpul aastavahetuse ball Inn On The Park hotellis.

1984. aasta esimesteks üritusteks on Eesti Vabariigi 66. aastapäeva tähistamise koosviibimine Toronto Eesti Maja suures saalis laupäeval, 18. veebruaril

ja Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel laulmine Toronto Ülikooli aulas pühapäeval, 26. veebruaril.

Koori aastakontsert toimub pühapäeval, 25. märtsil Toronto Ülikooli Walter Hallis. Chicago Eesti Majalt on tulnud T.E.M.-ile kutse seal kontserdiga esinemiseks. See oleks võimalik aprillikuus. Täpne aeg tuleb veel koori poolt otsustamisele. Ka ESTO-84 laulud hakkavad kooril kõlama juba uue tegevusaasta algusest peale.

Koorijuht Charles Kipper on juba tuntud oma võimetega, mis koori kaunilt kõlama panevad, selleks jatkub temal tarmukust ja leidlikkust alati. Koor soovib värskendada laulu kõla nooremate meeshäältega, selleks on lauluvennad valmis olema toeks ja headeks kaaslasteks uutele lauljatele. Koori noodivara on kiiduväärselt küllaldane ja ootab uusi ja endisi lauluhuvilisi mehi.

Eesti mehed, kogunege meeskoori! Laseme maailmal kuulda hinge ja vaimu sütitavat eesti laulukute-heliloojate armast ja võimsat loomingut ESTO-84 laulupeol Maple Leaf Gardens'is!

Alati sinule, kodumaa, kõlagu vabade meeste laul!

Heikki Paara

HÜVASTIJÄTUKS ÜHELE PATRIOODILE

Kaugesõidukapten Ludvig Wahtras
In Memoriam

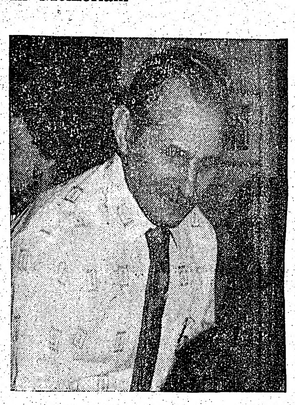

Tänavuse hilissuve kuumuslaine oli kui painav avalöök Vikatimehe vapustavale aktiivsusele meie kaasmaalaste ridades, viies ootamatult nii tuntud kui vähemtuntud kaasmaalasi manala teedele. Saarlased kaotasid Kaalep Otsa, sõjamehed leitnant Osvald Raidlo ning hiidlased Ludvig Wahtrase. Kuid Ludvigi ootamatu lahkumine ei tabanud üksnes hiidlasi, vaid ka meremehi, Hamiltoni eesti luteriusu kogudust ja E.E.L.K. Kanada praostkonda, olles viimase juhatuses laekuriks. See on, kui räägime tema aktiivsest ja juhtivast kaasalöömisest ja pooleli jäänud ülesannetest väliseesti ühiskonnas Kanadas ja unustame, et kapten Ludvig Wahtras oli pääle oma mitmekülgsete ja imponeerivate panustega seltskonnategelase veel armastav ja hoolitsev perekonnaisa ja vanaisa, kes ikka ja jälle andis lubadusi oma perele — tõmbuda tagasi seltskondlikust tegevusest ja pühenduda kodule ja omastele. See oli ilus ja õige, seda ka kavatses Ludvig teha ja ta oligi juba pisut hakanud sinnapoole jõudma. Aga kas see oli kerge unustada oma kaasmeremehed, kellega oli jagatud pikki aastaid raskusi ja ohte maailma meredel, kelledest paljud olid juba kadunud igavikuteedele ning kes olid ainsad meie ühiskonnas, kes mõistsid, mis tunne on seista üksinda komandosillal keset pilkast ja tormist merd, kui ümberringi ei olnud muud kui mässav vesi — all, ümberringi ja peakohal. Ometi tuli tal laev sadamasse tuua, see oli tema kohustus.

Või kuidas sai ta maha jätta oma kaaslasi lapsepõlvekodu nurmedelt ja metsatagustest? Kuidas sai ta öelda, et tal polnud enam aega või jaksu hiidlaste jaoks, kui ta ise ju igatses nendele randadele ja selle saarerahva hulka, kust oli pidanud niigi juba liiga palju eemal, merel olema, kuid nüüd siin oli tal võimalus olla koos nendega, kelle verest ja lihast ta oli, kelle mõtteid ja unelmaid oli ta oma nooruses jaganud ja kandnud.

Aga veelgi raskem oleks olnud öelda ära neist ülesannetest, mida ta oli endale võtnud meie kiriku juures. Kaptenina üksinda komandosillal seistes oli ta tihti pidanud usalduslikke kõnelusi Kõigeväelisega ja andnud ka lubadusi kaastööks ja abiks. Merel olles oli see olnud raske, kui mitte võimatu, nüüd oli ta realiseerinud tagantjärele oma lubadusi ja igatsusi ka selles suunas. Kuidas võis ta öelda, et tal puudub aeg või huvi? Ja ometi pidi ta seda tegema. Ja ta püüdis teha seda tasa ja targu, natuke haaval ning anda oma aja ja armastava hoole sinna, kus selleks oli ju esmaõigus — oma kodule ja perele!

Aga kaptenina teadsid sa vägagi hästi, mida nõutakse ühelt juhilt ja sa teadsid, et anda saab vaid see, kes on selleks võimeline, kellel on midagi anda. Ja sa andsid igale poole oma teadmisi, oskusi ja võimeid, kuid peaasjalikult — armastust. Saagem eurooplasteks, kuid jäägem eestlasteks, oli noor-eestlaste parool ja hüüdlause. Sina Ludvig aga teadsid, et kõigepealt peab olema hea hiidlane, et üldse saada heaks eestlaseks ja et olla hea hiidlane pidi kõigepealt armastama ja respekteerima oma vanemaid ja kodu. Ilma koduse tugeva seljataguseta poleks olnud kodusaare armastust, veel vähem head eestlust. Sina teadsid ja tundsid seda vaimset aluspinda, millel me seisime ja sa teadsid ka, et kui sina ei tule meid juhtima ja õpetama, siis võibolla kannatab midagi sellest, mida sa olid hoidnud ja mis oli olnud sulle tähtis ja kallis.

Kallis Ludvig, pole põhjust kujutleda, kuidas oleks Hiidlaste Selts arenenud ilma sinuta — kui üldse, aga me teame, et selle ülesehitamisel näeme sinu kätetöö jälgi igal pool. Ja sa juhtisid seltsi kindlakäeliselt kui laeva, ega andnud rooli käest enne kui olid veendunud, et järgmine tüürimees tunneb oma ülesannet ja teab kurssi. Mitte aga üksnes sinu oskused ja vilumus, vaid ka juhi autoriteet andsid meile kindlustunde seltsi töös ja tegevuses. Ja sa tegid seda loomulikkusega, nagu kapten juhib laeva, peremees künnab põldu, toimetaja kirjutab kommentaare või isa, kes ostab lastele jõuluks kingitusi.

Sind kutsuti äkitselt ja kõik su tööd ja ettevõtted jäid pooleli . . . Aga teistmoodi ei kujutaks ma üldse ette sinu lahkumist! Ja meie ei oska ka lahkumisel sulle midagi muud öelda, kui lubada hoida sinu antud kurssi, püüda jätkata sealt, kus sa pooleli jätsid.

Puhka teenitud rahus, armas Ludvig!

Hiidlaste Seltsi juhatuse nimel

Piilu

Kanada mitmekultuurilisuse poliitika eeskujuks maailmale

Uue mitmekultuurilisuse ministri vastuvõtul

Möödunud neljapäeval, 25. aug. andis uus Kanada mitmekultuuri minister David Colienette pressikonverentsi ja vastuvõtu Four Season hotellis Toronto etniliste gruppide esindajaile.

Minister pidas lühikese kõne, kus ta rääkis, et kui talle seda ministri kohta pakuti, siis tal oli heameel, et just sellel meeldival alal. Ta toonitas et Kanada on oma mitmekultuurilise poliitikaga saanud eeskujuks maailmas, nii on käidud siin Austraaliast sellega tutvumas. Ka USA hakkab aru saama, et nende senine assimilatsioonipoliitika pole olnud nii edukas, kui just Kanada mitmekultuuriline mudel. N üd on siia tulemas delegatsioon Rootsist, kus need probleemid on saanud aktuaalseks.

Multikultuuri printsiibid on uues põhiseaduses ja sellega Kanadale permanentsed.

Uue ministrina tahab ta jätkuvalt, aga uue hooga ehitada senisaavutatule ja tänas etnilisi gruppe senise koostöö eest

ja avaldas lootust, et see nii ka tulevikus jätkuks.

Lõpuks ta tutvustas oma abikaasat, kes on ka mitmekultuurilisest tööst huvitatud, nii et Kanada peaminister sai kaks inimest ühe hinna eest. Pr. Collenette on ühe parlamendi naiste komitee esinaine, kes tegeleb poliitiliste vangidega, kes olid hiljuti külastanud N. Liidu saadikut ja andnud sellele üle ka EKN memorandumi poliitiliste vangide kohta. Neile anti saadiku poolt juba tuntud standardvastused. Ühe kõrvaltähelepanekuna tegid nad, et külastades saadikut tema kodus, oli seintel peamiselt kunst Eestist ja Lätist. Ta soovis, et poliitiliste vangide kaitsega tegelevad grupid peaksid oma tegevust nii palju koordineerima, et iga grupp teaks teise tööd.

Eestlasist olid kohal Valve Andre, EKN esimees Laas Leivat, August Nõmmik, T. Eesti Maja esimees Osvald Piil ja „Vaba Eestlase" esimees dr. Olev Träss.

Segakoor tegevushooaja lävel

T. E. Segakoori eelnev tegevusaasta kujuneb mitmekülgseks ja huviküllaseks. Peale korrapäraste ürituste — AASTA-KONTSERT, LÕBUS LAUPÄEVA-ÕHTU jm. — seisab ees ESO 84 laulupidu Maple Leaf Gardens'is, kus T. E. Segakooril, suurima osavõtva koorina, lasub vastutustnõudev, aga sealjuures meeldiv ülesanne.

Koori korrapärased lauluproovid algavad neljapäeval, 15. septembril kell 7.30 õhtul Eesti Majas. Kõigile kooriliikmeile, eriti aga uutele lauljaile, tere tulemast!

TES juhatus

Elavad võitlused Angoolas

LISSABON — Angoola marksistliku valitsuse vastu võitlevad mässulised ütlesid, et nad on vallutanud Cangamba linna Angoolas pärast 11-päevast piiramist ja jätnud maha 709 linnakaitsjat surnutena, nende hulgas 120 kuuba sõdurit. UNITA juhi Jonas Saabimbi poolt antud kommünikees öeldi, et 165 valitsuse sõdurit võeti vangiks. Vastaspoolel Angoola ametlik teadeteagentuur ütles, et 1100 geriljat on saanud surma 8-päevases lahingus, kusjuures valitsuse väed olid kaotanud vaid 53 meest.

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7956

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED ESTABLISHED 1894
Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

Leinateateid

Vikingshillis, Rootsis, suri 18. mail Elsa Lydia Vellet, sündinud 7. novembril 1909 Pärnus.

Göteborgis suri 12. mail Pauline Suuman, neiuna Hellberg, sündinud 16. novembril 1892 Kiiu Aablas.

Upsalas suri 13. mail Ervin Eier, sündinud 21. aprillil 1907 Vändras.

Göteborgis suri 9. mail Jüri Lillemaa, sündinud 2. märtsil 1907 Eestis.

Eskilstunas, Rootsis, suri 12. mail Ants Tamm, sündinud 24. jaanuaril 1902 Eestis.

Portmouthis, USA-s suri 28. mail Otto Aring, sündinud 22. aprillil 1899 Orajõel.

Vikingshillis, Rootsis, suri 18. mail Elsa Lydia Vellet, sündinud 7. novembril 1909 Pärnus.

Eestis suri 5. mail Helmuth Palm, sündinud 8. märtsil 1914.

Washingtonis suri 8. juunil Albert Gottfried Pessa, sündinud 11. veebruaril 1903 Tallinnas.

Bonnis, Lääne-Saksamaal, suri dr. Hingo Vahar Matjar, sündinud 1926 Tallinnas.

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioonilisele kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Uus eesti

Elav osavõtt Eesti Majas

Toolidest ja ruu algas Eesti Maja vä ku tulnud ligi 130 i plaani koos maja ko Laikve avas koosol Tauli, advokaat J. J

Arhitekt Laikve s tulnud korterihuvilist KORTERIMAJA sa ehitada, kui on külla tõsiselt soovivad sin ta. Isikutel, kes se ootaval seisukohal o lik oma otsus teha firmad annavad lae kui korterid on ette tereid on ainult 95 haruldaselt sobiv. Ni le projekti läbiviimis terid oleksid ette ära semaks $2500.00 lähe Järvalti hoole alla, k isikule pangas „Tru Raha teenib panga kui ettenägematuil saa projekti läbi viia ja oma raha koos p gasi.

Arhitekt Laikve, k ti juht, selgitas, et s eeltööd tehtud ja ku müüdud võib lõplikul sega ja laenude orga edasi minna. Tarvis ruskonna esindajat nõusolekut saada ja ber „tsoonida".

Praeguste arvestu võiks ehitus alata 1 rillis ja loodetavas juulis oleks korteri

Järgmiseks võttis s J. Järvalt selgitades domiinium-korter ja ehituse eeldused.

Arhitekt Eneri Tau sikasjalikult korteri ehituse asukohta ja samuti praeguse ja nide suuruste vahet.

Uute hindade sees alune parkimisplat nõudepesumasin ja

Arhitekt Laikve rõ hinnad on umbes 10 mad sama kvaliteed *nium-korterimajades juhust, eesti kondom* maja sellisesse so

EESTI KON
No
KOR
ARHIT
101 C

Toronto pens väljasõidul

Kesknädalal, 24. a das Toronto Eesti Klubi väljasõidu, um rontost eemal asuv Point Provintsi park

Buss väljus Toron homm. ja jõudis tu kohale kus neid vast Beachi ja ümbrusk kaasmaalased. Pargi lõbusalt, käidi va külastamas, ujumas, tusesemeid ja lasti pargi restoranis valm

Royal Beachi rah rastamisest suurt ei veetsid aega kaar vestlemiseks.

Pealelõunat hakka tad veerema Toronto jõuti õnnelikult. Mee oli jälle veedetud.

Otsime

JÄRELEVAA

2-aastasele tüdruk
Birchmount &
Hel. 698-5864 p. k

Väiksem
REMONT
majade juu
elekter, puutööd,
(plumbing), kraanid,
Helistage — J. MEI

Uus eesti korterimaja äratab huvi

Elav osavõtt informatsioonikoosolekust Eesti Majas

Toolidest ja ruumist tuli puudu, kui neljapäeval, 25. augusti õhtul algas Eesti Maja väikeses saalis informatsioonikoosolek, kuhu oli kokku tulnud ligi 130 inimest. Seintele oli väljapandud neliteist korteri plaani koos maja korruse plaanide ja korterimaja mudeliga. Arhitekt Laikve avas koosoleku, tutvustades oma kaastöölisi arhitekt Eneri Tauli, advokaat J. Järvaltit, V. Libe ja Õnne Laikved.

Arhitekt Laikve selgitas kokkutulnud korterihuvilistele, et EESTI KORTERIMAJA saab ainult siis ehitada, kui on küllalt eestlasi, kes tõsiselt soovivad sinna korterit osta. Isikutel, kes senini on olnud ootaval seisukohal on nüüd tarvilik oma otsus teha, kuna laenufirmad annavad laenu ainult siis, kui korterid on ette müüdud. Kortereid on ainult 95 ja asukoht on haruldaselt sobiv. Niisiis võti selle projekti läbiviimiseks on, et korterid oleksid ette ära müüdud. Sissemaks $2500.00 läheb advokaat J. Järvalti hoole alla, kes avab igale isikule pangas „Trust accounti". Raha teenib pangas intressi ja kui ettenägematuil põhjustel ei saa projekti läbi viia saab iga ostja oma raha koos protsendiga tagasi.

Arhitekt Laikve, kes on projekti juht, selgitas, et siiani on palju eeltööd tehtud ja kui korterid on müüdud võib lõplikult maa ostmisega ja laenude organiseerimisega edasi minna. Tarvis on veel ümbruskonna esindajatelt lõplikku nõusolekut saada ja siis maa ümber „tsoonida".

Praeguste arvestuste kohaselt võiks ehitus alata 1984. aasta aprillis ja loodetavasti 1985. aasta juulis oleks korterimaja valmis.

Järgmiseks võttis sõna advokaat J. Järvalt selgitades, mis on kondomiinium-korter ja mis on selle ehituse eeldused.

Arhitekt Eneri Taul selgitas üksikasjalikult korterite kavandeid, ehituse asukohta ja ümbruskonda, samuti praeguse ja eelmiste plaanide suuruste vahet.

Uute hindade sees on nüüd maa-alune parkimisplats, õhujahutus, nõudepesumasin ja siseujula.

Arhitekt Laikve rõhutas, et need hinnad on umbes 10 prots. odavamad sama kvaliteediga kondomiinium-korterimajadest ja et sellist juhust, eesti kondomiinium-korterimaja sellisesse sobivasse kohta ehitada, võibolla ei tule niipea. Kondomiinium-korterimaja vajadus on olemas, sest paljud meist on jõudnud ajajärku, kus üksikelamud on liiga kallid ja suured korras pidada, lume puhastamine ja rohu niitmine liiga tülikas ja Floridas või suvemajas elamise ajal maja tühi, ning puudub järelvalve. Üksikmajade asemel soovitakse isikliku omandina kondomiinium-kortereid. Soovitakse kortereid, mis on avarad, sobiva hinnaga, liikluse ja maa-aluse raudtee lähedal ja kõige tähtsam, milles elavad eestlased.

Teisi kondomiinium-kortereid on küllalt saada, kuid tuntakse end kindlamana ja mugavamana omainimeste hulgas

Arhitekt Laikve kinnitas, et see projekt on kavandatud selliselt, kus kõik ülalnimetatud soovid on rahuldatud, kä finantseerimine on lihtsustatud. Sissemaksu 25 prots. ulatuses võib maksta kolmes järgus: 1) $2,500 eeltellimise maks, 2) 10 prots. siis kui maa ostulepingule alla kirjutatud ja 3) 15% kui ehitusluba on käes.

Ehituse valmimisel võib omanik selle välja maksta või kuni 75% laenu võtta oma soovi kohaselt. Selgituseks Eesti Panga laenu kohta märgiti, et seda saab kuni 50% korteri hinnast.

Peale ettekandeid esitati mitmeid küsimusi ostjate poolt, millistele arhitekt Laikve vastas. Koosoleku lõpul oli ostjatel võimalus kavandeid ligemalt uurida ja eeltellimised sisse anda.

Korterihuvilisi palutakse ühendust võtta arhitekt Laikve bürooga telefonil 444-6405 või 444-2897, kus kokkuleppel võib pikemalt kavandeid vaadata ja tellimised ostuks sisse anda.

Kokkuvõttes võiks nimetada, et sellist haruldast võimalust ja sobivat aukohta eesti kondomiinium-korterimaja ehitamiseks on uuesti raske leida, kui praegune võimalus mööda läheks

EESTI KONDOMIINIUM KORTERIMAJA
North York — Torontos
KORTERITE EELTELLIMINE
ARHITEKT GUIDO E. LAIKVE BÜROOS
101 Cassandra Blvd. Don Mills M3A 1T1
444-6405 444-2897

Toronto pensionärid väljasõidul

Kesknädalal, 24. augustil korraldas Toronto Eesti Pensionäride Klubi väljasõidu, umbes 90 km Torontost eemal asuvasse, Sibbald Point Provintsi parki.

Buss väljus Torontost kell 9.30 homm. ja jõudis tund hiljem sihtkohale kus neid vastuvõtsid Royal Beachi ja ümbruskonnas elavad kaasmaalased. Pargis veedeti aega lõbusalt, käidi vaatamisväärsusi külastamas, ujumas, osteti mälestusesemeid ja lasti hea maitsta pargi restoranis valmistatud toidul.

Royal Beachi rahvas keha karastamisest suurt ei hoolinud, vaid veetsid aega kaardimänguks ja vestlemiseks.

Pealelõunat hakkasid bussi rattad veerema Toronto suunas, kuhu jõuti õnnelikult. Meeldiv suvepäev oli jälle veedetud.

Otsime
JÄRELEVAATAJAT
2-aastasele tüdrukule päeviti,
Birchmount & Kingston.
Hel. 698-5864 p. kella 5 õhtul.

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

„Kungla" tantsuveteranid jällegi tantsima

Peagu üks aasta tagasi alustas tegevust „Kungla" rühma juures nn. veteranide rühm, mis koosnes tantsijaist kelle tantsukingad olid aastate jooksul veidi roostetanud. Rühma ellutoomise põhjuseks oli, et uuesti huvi tekitada endistele rahvatantsu harrastajaile, kes ühel või teisel põhjusel olid eemale jäänud.

Ja nii siis sündis veteranide rühm suure särtsuga, kus esimesel tunnil lõid üle viiekümne tantsija labajala lössi isegi hoogsamalt kui võis loota.

Talve jooksul aga vähenes rühma suurus küllaltki palju, et kevadeks oli liikmete arv vähenenud paarikümnele kohusetruule tantsijale. Pandi pead kokku ja arutati kuidas võiks rühma suurust jällegi paisutada. Tantsijad leidsid, et rühmal oleks vaja eesmärki, mille jaoks rühm end ettevalmistaks. Kõik nõustusid, et järgmisel aastal on vaja esineda tantsudega, mis tunnis on õpitud.

Suvi on peagu möödunud ja sügis ootab põnevusega, et kõik endised tantsijad tuleks jällegi jalgu keerutama. Rühmajuhid Taimi Voksepp ja dr. Jaanus Marley loodavad, et rühma juurde astuks liikmeks kõik endised „Kungla" tantsijad, vanad ja noored. See oleks muidugi suur lootus, kuna „Kungla" ridadest on aastate jooksul üle tuhande tantsija aktiivselt osa võtnud. Taimi ja Jaanuse unistus oleks siiski, et veteranide rühm oleks suurim osavõtja rühm Eesti Päevadest Torontos.

Siin on üleskutse kõigile endistele tantsijaile, kes on pikemat või lühemat aega „talveunes" olnud. Võimalus on osa võtta ESTO-84 valguspeost mitte passiivse pealtvaatajana, vaid aktiivselt osavõtjana suurpidustustest, mis toimuvad meie ukse lävel Toronto linnas.

Võta enesele eesmärgiks, et sinu panus ESTO-84 pidustusele oleks rahvatantsijana! Sellepärast kõigile endistele „Kungla" liikmeile kõlab kutse: TULE, TULE TANTSI VEEL KORD — EESTI PÄEVADEL '84!

Tantsutunnid toimuvad esmaspäeviti Eesti Maja suures saalis kell 7.30—9.00 õhtul. Esimene tund on 3. oktoobril 1983. Informatsiooniks helistada: T. Voksepp 698-5577 või J. Marley 690-0714.

Poisid saavad juhtnööre enne lipuheiskamisele minekut „Kalevi" lipkonna „Kopra" laagris. Vasakult Andre Küttis, Erik Küttis, Alar Petersoo, Tõnu Petersoo ja laagrivanem Rein Pajo.

Kalevi lipkond suvelaagris

23.—30. juulini peeti Kotkajärvel Kalevi lipkonna „Kopra"-nimeline suvelaager. Avamine toimus Anton Õunapuu väljakul sinise taeva all lipu heiskamisega vanemate ja külaliste juuresolekul. Heisatud sinimust-valgel oli peal Albertas peetud maailma Jamboree 1983 laagri märk, kuna sama lipp lehvis ka Jamboree vardas.

Avamisele järgnes energiline ilusamaid teid kuidas nautida loolaagri ülesehitamine, mis kestis dust ja samal ajal kasutada skauterve päeva kuni avalõkkeni, mida di- ja metsatarkust. Signaliseeridi- ja metsatarkust. Signaliseerimist harjutati sõjaväe aparaatidega, mis tulid ka kasutusele öömängus, kui pidi morsesõnumeid üle järve saatma ja vastu võtma.

Üks huvitavamaid elamusi skautidele oli üleöö matk, kuna mitmed noored skaudid polnud seda varem läbi teinud. Ööbimine toimus Kopra järve saare peal, kuhu pidi sõudma kahe kohale toimetatud kanuuga. Eriti meeldejäävad olid sääsed, kes olid õige kurjad ja põhjustasid öösel ärkvel olekut, kuna magati ainult presendi all ilma telkideta. Palju huvi pakkus ka putukate kogumise võistlus. Poistele anti poolteist tundi, et otsida sitikaid, mis olid vähemalt kolmveerand tolli pikad; lisapunkte sai kiilide ja mesilaste eest. Kõige rohkem koletisi ajas kokku võitja Erik Türk.

Skautlaagri juhiks oli nskm Arnold Tralla, kes täitis ka üldlaagri juhi ülesandeid ja abiks Kaarel Truuvert, nende hoole all oli 12 skauti.

Laagri vanemana tegutses lipkonna juht nskm Rein Pajo.

Toitlustus oli haruldane, peremad Kaari Türk ja Maret Pajo said suured tänu- ja kiituseavaldused peale igat söömaaega. Suureks abiks linnas, toidu kokkuostmisega ja toidukava valmistamisega, oli Tiina Tralla. Tublide töömeestena laagris olid Tiit Tralla, kes peamiselt oli side köögi ja Huntsville vahel, ning Ilmar Sambla, kes küttis iga päev sauna ja leidis selle kõrval veel aega talgutööks järgmise aasta maailmalaagrile.

On ilmne, et maailmalaagri jaoks on veel palju eeltöid teha.

Sellepärast kavatseb lipkonna juhatus veel sel aastal korraldada talgud Kotkajärvel, et teha töid, mis Kalevile määratud,

muidu jääb järgmise kevade koorem liiga suureks.

Kokkuvõttes õnnestus laager väga hästi nii ilma, osavõtu kui ka tegevuse poolest. Rõhuv enamus poistest ei jõua ära oodata järgmist suve kui on kohale oodata teisi skaudinoori üle maailma. Selle positiivse tähe all lõppes Kalevi „Kopra" laager.

Ants Vomm joonistab Ontario Place'is

Kolmeteistkümnendat aastat joonistab kunstnik Ants Vomm Ontario Place'is portreesid ja karikatuure. Tänavu teeb ta seda saare idaosas asuvas laste külas, kus tema töid väga hinnatakse. A. Vommilt ilmus hiljuti mahukas ligi poolesaja-keeleline sõnaraamat, mille abil ta saavat paljude rahvastega kontakti oma töö ajal.

EKN selgitus

EKK Seitsme Kunsti nõupäeval Esto Valley kujundamiseks Stella Kerson märkis, et sellest võtab osa ka Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuskultuurikomisjon. Eksiarvamiste vältimiseks tuleb selgitada, et nimetatud komisjon on üks üheksast EKN töökomisjonist. Komisjoni esimeheks valiti 1982 sügisel EKN peakoosolekul Stella Kerson, kes koopteeris komisjoni koosseisu 5 liiget. Komisjoni ülesandeks on EKN juhatuse abistamine vastavas sektoris. EKN juhatusel puuduvad andmed komisjoni koosolekuist ja vastavaist otsustest. Rahvuskultuuri töökomisjon ei ole pöördunud EKN juhatuse poole põhilistes küsimustes juhatuse seisukohtade ja arvamuste äratuulamiseks.

Harald Teder
EKN peasekretäri ajut. k.t.

Lõbus laupäevaõhtu Seedriorul

Toronto ja Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingute ühine perekonnaõhtu

Laupäeval, 20. augustil tervitas päikesepaisteline Seedriorg T. E. V. Ü. ja H. E. V. Ü. liikmeid ja nende perekonnaliikmeid, kui nad saabusid järjekordsele kahe naaber-ühingu ühisele perekonnaõhtule. Saabujaid oli üle 80.

Kokkutuleku avamiseks koguneti II maailmasõjas langenute mälestusmärgi juurde, kus H. E. V. Ü. esimees A. Jurs oma lühikeses sõnavõtus tervitas kõiki külalisi, mainides et need nimed — Volhov, Sinimäed, Tartu ja Tserkassi — on lahingupaigad, kus langes hulgaliselt eesti vapraid sõjamehi. Sõja lõpul pandi maha küll relvad, kuid võitlus kestab. Kõigi langenute mälestuseks asetasid samblale lilled pr. E. Kirsipuu, T. E. V. Ü. esimees Ü. Tamre ja H. E. V. Ü. sekretar E. Lindaja.

Saali jõudes avas perekonnaõhtu H. E. V. Ü. esimees A. Jurs, nimetades, et kuu aja pärast on ees pikem ühine sõit sept. kuus korraldatavatele Sõjameeste Suvepäevadele Lakewoodis. Õhtu teadustajaks oli E. Lindaja.

Koosviibimisele andis hoo sisse ühislaul Michigani ühingu kaasvõitleja R. Tralla juhatusel,

ja G. Iltali klaverisaatel, kes hoolitses peo muusikalise kava saate ja tantsuhelide eest.

Järgnes lühike sõnavõtt kaugelt külaliselt, USA EVÜ Liidu esimehelt Y. Ansonilt, kes tervitas Vabadusvõitlejate Liidu poolt. Paarirealine tervitus oli Hamiltoni Läti V. Ü. ja SEEN'i (Society of Eastern European Nations) esimehe O. Berztisselt, samuti lühike sõnavõtt K. E. V. Ü. Liidu esimehelt K. Torilt.

Tervituste järel paluti külastada maitsekalt seatud toidulauda; tubliks perenaiseks oli pr. Mare Alaver Toronost.

Õhtu pidulikumas osas E. V. K. esimees A. Jurs kinnitas rinda tubli töö eest Keskuse Teenete Risti, III järk Toronto E. V. Ü. liikmele R. Moksile. Järgnes asjalik sõnavõtt USA E. V. Ü. Liidu esimehelt Y. Ansonilt,

kes andis lähemat informatsiooni Lakewoodis toimuva suvepäeva kohta 17. ja 18. sept. 1983. Päevakava on tihe, kuid huvitav ning mitmekesine.

Ööbimine on varutud skautide laagrimajas ja motellides, kus siis on talvise hooaja alandatud hinnad. Samuti selgitas lühidalt Karl Linnase olukorda ja tulevikuplaane.

Täpsemaid andmeid andis kohapeal Sõjameeste suvepäevade kohta T. E. V. Ü. esimees U. Tamre, mainides et buss lahkub Eesti Maja õuest 16. sept. õhtul kell 19.00, vahepeatustega Hamiltonis ja St. Catharines. On olemas veel paar vaba kohta, kes oleks kaasasõidust huvitatud, võtta ühendust eelnimetatuga. Eelteatena Ü. Tamre soovitas kõigil osa võtta 22. okt. toimuvast „Lõbusast laupäevaõhtust" Eesti Majas, sissetulek on mõeldud Esto-84 lippude ostuks. Rõõmustava uudisena nimetas esimees, et Esto-84 Sõduriõhtuks on ruumid reserveeritud ilusas ja moodsas Toronto Sheraton hotellis, pääsme hinnaks $35.00 isikult.

Õhtusöögi järel algas R. Tralla poolt huvitavalt koostatud kirev kava, kes ise selle ka hoogsa lauluga alustas „Tulge kokku eesti pojad". Järgnevalt metsosopran Hilda Sepp laulis „Tallinn, mu unistuste linn", Meinhard Niinvee „Uljad noored", H. Sepp ja sopran Aino Tera laulsid dueti „Kuldrannake", M. Niinvee „Eesti on mu isamaa", A. Tera „Vaikne kena kohakene", M. Niinvee „Noorte laul", H. Sepp ja A. Tera jälle duetina „Minu peig on sõjamees", R. Tralla „Tule koju armuke",

misjärel kava lõppes A. Tera ja koori (Tralla, Raag ja Niinvee) lauluga „Minu reamees".

Ettekanded võeti suure rõõmu ja aplausiga vastu, mõned laulud tulid kordamisele ja esinemise järel ütles H. E. V. Ü. esimees A. Jurs tänusõnad, kuna roosid andis üle E. Lindaja. Kirev kava lõpetati ühislauluga „Saa vabaks Eesti meri".

Peol toimus ka loterii, kuhu võitudeks olid teinud annetusi Rooneeme pagaritööstus, ksv-d Ü. Tamre, P. Kunstimees, R. Moks, J. Reinoja, J. Kirsipuu, H. Lember, A. Jurs, L. Ploom, A. Voode, ja E. Lindaja. Korraldajaks oli pr. K. Lember, õnnelooside välja tõmbajaks pr. Moks. Maitsva Rooneeme tordi võitjaks oli kauge külaline Y. Anson. Pidustus kestis kaugele üle kesköö, oldi rõõmsad ühise üritruse heast kordaminekust, mis tiivustab uuteks saavutusteks.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

KÜTTED
☆ Uued ja parandamine ★ ÕLI ja GAASIAHJUDE vahetamine ★ Korstnate voodrid (chimney lining) ★ Veetorude parandamine. ★ Möödukad hinnad, oskustega töömehed.
ROLAND KULLIK — Tel. (416) 275-1280

KATUSETÖÖD
TARMO SEPA — tel. (416) 425-5075
SEPA HOME IMPROVEMENTS
Metro Lic. B-5374

PAKID EESTISSE
Saatke oma järgmine pakk odavamini ja kiiremini kui varem
VÕRRELGE HINDU:

Laevateel		Õhupostiga
kuni 5 kg	$19.00	$42.00
kuni 10 kg	$34.00	$72.00

Tolli võib tasuda Kanadas või Nõukogude Liidus
SAVE-O-WAY PARCEL SERVICE LTD.
TORONTO
337 Roncesvalles Ave.
Tel. 532-3042
HAMILTON
747 Barton St. East
Tel. 544-3603
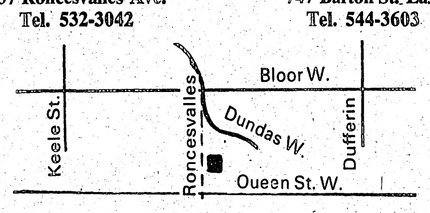

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

Jaan Jaagole, endisele nimekale elukutselisele maadlejale, püstitati 6. juulil mälestuskivi Tartu rajoonis Luunja vallas. Jaago oli sündinud 1887 a., s.t. oleks saanud 96-ks. Aastail 1913—30 võitis Jaan viis korda Euroopa- ja seitse korda maailmameistri tiitli. Aastatel 1941—45 oli ta Dachau koonduslaagris ja pärast seda treener N. Liidu vägede juures. Suri aastal 1949 Berliinis, sealt saadeti tema tuhastatud põrm Tallinna Metsakalmistule.

☆

Reet Palm, kes möödunud aastal võttis osa N. Liidu koondises, saavuts rahvaste spartakiaadil hõbemedali naiste ühepaadiga aerutamises. Samalt võistluselt Eda Laan tõi hõbemedali purilennu kiirusvõistluselt 200 km kolmnurgal. 152 km pikkusel marsruudil sai Eda pronksmedali.

☆

Pärnus korraldati veteranide 23-ndad tennisemeistrivõistlused 45 entusiasti osavõtul mitmetest linnadest.

Meeste 45—54-aastaste klassi võitis Rein Lüüs, 55—64 a. finaali Guido Taft, üle 65 a. klassi Alfred Keerd pärast enam kui kolm tundi kestnud matshi.

Naiste 40—50 aastaste grupi võitjaks osutus Heidi Talviste, 50—60 grupis tuli esimeseks Aino Kirsipuu, 60 ja üle auväärses grupis võitis 16-ndat korda Aino Issak.

☆

9.—10. juulil Tartus peetud kergejõustiku maavõistlusel üllatas Läti võistkond 421 punktiga Eesti 342 vastu.

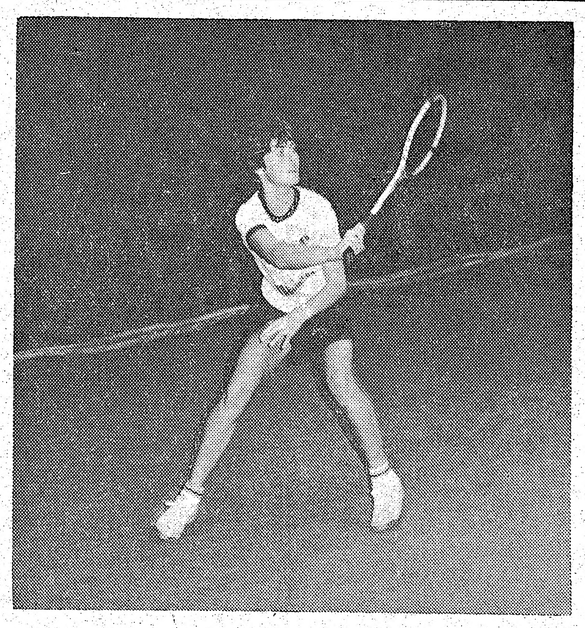

Laura Randmaa hiljutisel tennisevõistlusel, kus ta oma klassis tuli Ontario parimaks. Foto: Vaba Eestlane

Laura Randmaa kahekordseks Kanada tennisemeistriks

Toronto Lawn & Tenniseklubis peeti 15. augustist alates Kanada noorte tennise meistrivõistlused 12- ja 14-aastaste vanusegruppidele. 112 parima Kanada noore tennisemängija hulgas oli 11-aastane Laura Randmaa, kes on 12-aastaste ja nooremate klassis olnud kolm korda Ontario meister.

Laura Randmaa saavutas Kanada meistritiitli üksikmängus. Ka paarismängus koos Nathalie Ecksteiniga saavutasid noored Kanada meistritiitli.

Üksikmängude võitjad võtavad osa Floridas, Orlando Disneylandis toimuvaist võistlustest 20.—25. septembril.

RISTSÕNA NR. 1159

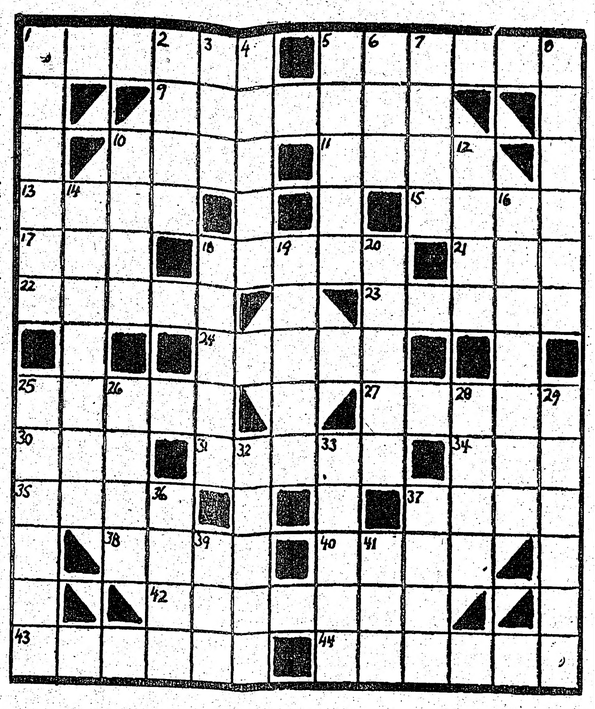

Põikread: 1. Vahend suurte raskuste tõstmiseks, 5. Endine eesti suurkirjastus, 9. Eesti teatrikunsti pioneere, 10. Eestlasest TV- ja filminäitleja Kanadas, 11. Vorm sõnast needma, 13. Lõpetatud töö, 15. Kahjulik loom, 17. Suurriik, 18. Rinnas kantav ehe, 21. Kohanimi Põhja-Eestis, 22. Eesti ajakiri sajandi alguses, 23. Paremus, hea külg, 24. Meri Euroopas, 25. Eesti kultuuritegelane 19. sajandil, 27. Elastne, 30. Naisenimi, 31. Kaalub palju, 34. Kuulub maja juurde, 35. Saksa mehenimi, 37. Eesti luuletaja, 38. Jõgi Lääne-Euroopas, 40. Muna osa, 42. Surrogaat, 43. Keskaja sõjamees, 44. Hinnaline.

Püstread: 1. Igapäevane toiduaine, 2. Ameerika filmidiiva, 3. Kinnitusvahend, 4. Väike õllevaat, 5. Kuulus rootsi teadlane, 6. Üksühes võõrkeeles, 7. Loll, 8. F. Tuglase teos, 10. Laen — inglise keeles, 12. Endisaegne kaaluühik, 14. Kõigist ees, 16. Laskeriista päästik, 18. Kirjutusmaterjal, 19. Saar New Yorgi juures, 20. Jõgi Prantsusmaal, 25. Saksa ooperikomponist, 26. Elu lõpp, 28. Elamu maal, 29. Inimlik omadus, 32. Mehenimi, 33. Pühakoda, 36. Vana mees, 37. Mehenimi Piiblis. 39. Koht, paik, 41. Vaata.

Spordimärkmeid

Tshehhoslovaklanna Jarmila Kratochvilova (32 a.) püstitas Münchenis maailmarekordi, joostes 800 m ajaga 1.53,28.

☆

Oslos peetud Euroopa laskemeistrivõistlusel juunis, laskis soomlane Kalle Leskinen maailmarekordi vabapüssiga saavutades 595 silma (60 lasuga) 300 m distantsil.

erk

RISTSÕNA NR. 1158
LAHENDUS

Põikread: 4. Palav, 7. Kalam, 9. Aamen, 11. Tila, 12. Baar, 13. Armi, 14. Kaluga, 16. Traat, 17. Reiu, 18. Uudis, 20. Tume, 23. Armas, 26. Selter, 29. Kuub, 30. Igor, 31. Saun, 32. Peata, 33. Elmar, 34. India.

Püstread: 1. Jama, 2. Kaaba, 3. Tatra, 4. Palitu, 5. Vaal, 6. Kerge, 8. Lima, 10. Maur, 13. Argus, 14. Kidur, 15. Aimab, 19. Sakala, 21. Meier, 22. Elga, 24. Ruum, 25. Munad, 27. Toti, 28. Erand, 31. Seik.

VÄÄRTUSLIK KINK MÄLESTUSEKS
MAALIKUNSTNIK
JOANN SAARNIIT'i
STUUDIOST
488-5895
367 ROEHAMPTON AVE.
TORONTO,ONT.M4P 1S7.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.50
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	9.—	.70
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.50
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7:50	.50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	$1.—
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.50
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.50
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.50
A. Küng — A DREAM OF FREEDOM	18.—	.70
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.50
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.50
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	6.—	.50
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	$1.—
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.50
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	$1.—
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	.50
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.50
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.50
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.50
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.50
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
VARRAK — kevad 1982	5.—	.50
VARRAKU JUTULEHT Sügis 1982	5.—	.50
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luuletuskogu)	6.—	.70
Prof. Felix Oinas — KALEVIPOEG KÜTKES j.m. esseid	13.—	$1.—
E. Sanden „SÜDA JA KIVID"	19.50	.70
I. Külvet — NÄITEMÄNGURAAMAT (5 näidendit)	15.—	.70
RISTSÕNAD I	2.50	.50
H. Rajamaa — MARIE UNDER INIMESENA	4.—	.50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	5.—	.50
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Friedrich Reinhold Kreutzwald

KILPLASTE

IMEVÄRKLIKUD, VÄGA KENTSAKAD, MAAILMAS KUULMATA JA TÄNINI VEEL ÜLESKIRJUTAMATA JUTUD JA TEOD

Kolkuni keelest maakeelde tõlgitud ja meie külade komblikuks mõnes tükis ümber sõgitud

24.

Kolmekümne viies peatükk.

Kuidas kilplased oma kella järve põhja peidavad.

Uppakallo maale oli sõda tulnud ja kilplastel tõusis mure oma vara ja rikkuse pärast, mida vaenlased oleksid võinud röövida ja ära viia. Iseäranis kartsid nad suure nõukoja kella pärast, et vaenlane selle ära riisuks ja kellast suurtükke võiks valada. Pika arupidamise peale võtsid nad viimaks nõuks kell vaenlase silma eest järve põhja ära peita ja sealt siis jälle välja tuua ja üles riputada, kui sõda on mööda läinud.

Nad kandsid kella laeva peale ja sõudsid ligi järve keskele, kus vesi kõige sügavam oli. Kui nad siin kella põhja olid lasknud, küsis üks:

„Kuidas peame pärast kella jälle üles leidma või selle koha ära tundma, kuhu kella oleme matnud?" —

„Ole sellepärast mureta," ütles kogukonna-peavanem, võttis noa taskust, astus laeva serva ligidale ja lõikas noaga sügava kriipsu laeva servalaua sisse, üteldes: „Siin selle kriipsu märgi juures võime kella hõlpsasti jälle üles leida."

Teised seisid suud ammuli ja panid kogukonna-peavanema kõrget tarkust imeks.

Aga kui sõda mööda oli läinud ja mehed laevaga jälle järvele olid sõitnud, peidetud kella salaurkast välja püüdma, seal leidsid nad kriipsu laeva servas kohe üles, aga kella ei leidnud nad kriipsu juures mitte enam, ehk nad küll paar päeva tagaotsimisel aega olid viitnud ja vaeva näinud. Seal panid nad kohkudes seda veidrat asja väga imeks ja arvasid viimaks, et vaenlane vist salamahti nende seljataga kella ära oli viinud; ja vist võis üks kala temale sest sõnumeid olla andnud, kus kell peidus seisis. Muidu ei oleks ta kriipsu kohalt mitte kõrvale võinud minna.

Kolmekümne kuues peatükk.

Üks tähtis lugu, mis Kilplas ühe vähiga juhtus.

Üks süütu vaene vähk eksis kord kogemata teelt, arvas urkasse pugevat ja juhtus õnnetuse kombel Kilplasse. Kui seal teda mõningad kilplased olid näinud, mis rohkesti tal jalgu ja kuidas ta nendega edasi ja tagasi võis käia, kui oleks tal silmad mõlemas otsas, ja veel mõnda muud kentsakat, mis igale õigele vähile looduse poolt antud, olid tähele pannud, tuli neil raske ehmatus peale, sest seesugust koledat elukat ei olnud kellegi silm enne veel näinud.

Kiiresti helistati hädakella, mispeale kõik kilplased kokku jooksid, kui oleks neil tuli püksis olnud. Nad vahtisid tükk aega üksisilmi koledat elukat ja pidasid siis nõu: mis ta peaks olema? Aga keegi ei teadnud seda ütelda, kuni viimaks kogukonna-peavanem oma tarkust selle asja kohta nõnda avaldas:

„Minu arvates võiks ta vist üks rätsep olla, sest temal on paar kääre kaasas."

Et selle poolest tõelist otsust saada, panid kilplased kangapaku rätsepa ette, lahutasid paku nurmele pikuti ja lasid katseks rätsepat kanga peal käia, kus ta siis edaspidi ja tagurpidi loodud kombel luusis.

Üks kilplane võttis käärid kätte ja lõikas vähi jälil riide katki, sest nad arvasid, et vähk kui üks õppinud rätsepmeister oma käiguga uutmoodi riiete kombed ette maalis, mis sedamööda pidid lõigatud saama. Viimaks oli kõik riidepakk lipiks ja lapiks lõigatud, kust midagi kaelust ega kaltsu ei võinud saada. Sellest märkasid nad, et vähk rätsepa-ametist väga pisut või sugugi ei mõistnud; seal astus üks mees teiste seltsist välja ja ütles:

„Mul on väga terase vaimuga kaval poeg kodu, kes maailmas palju asju näinud ja kuulda saanud, sest tema on kolme päevaga kaks penikoormat maad ümberringi läbi käinud; ma arvan, et ta ka seesuguseid elajaid seal on näinud ja tundma õppinud."

Nüüd kutsuti tark poeg sinna. See vaatas teraselt võõrast elajat tükk aega tagant ja eest, alt ja pealt, aga ei teadnud mitte, kust ta teda pidi kinni hakkama või ära tundma, kus tal pea seisab. Et loodud kombel igaüks oma nina sihil edasi läheb, nina aga meil pea küljes kinni seisab, siis oli silmnähtavalt avalik, et vähil, kes niihästi tagurpidi kui edaspidi oskas käia, taga üks ja ees teine pea pidi olema. Viimaks laskis kaugelkäinud isandapoeg oma tarkust nõnda välja:

„Ehk ma küll oma elupäevil juba seal ja teal palju imelikke asju olen näinud, mis kodumagajate poiste silma iial ei paista, siiski ei ole minu silm üht seesugust elajat veel mitte näinud. Aga kui ma tõtt mööda pean tunnistada, mis elajas see on, siis ütlen ma oma kõrget tarkust mööda nõnda: kui ta mitte üks Saksamaa tui või toonekurg ei ole, siis ei või ta muu olla kui üks põder, sest üks neist kolmest peab ta olema." —

Kilplased olid nüüd selle jutu peale niisama targad kui ennegi, ja kui üks mees oma käe vähi külge oli pistnud, pigistas vähk tema sõrme oma sõra näpisti vahele nii kibedasti, et vaene kilplane piinapillil laulis:

„Tulge appi, tulge appi! See on üks mõrtsukas, üks mõrtsukas!" Teistel oli sellest nägemisest küllalt; nad seadsid sedamaid, silmapilk, kohe, jalapealt, ilma aega viitmata, selsamal tunnil, sealsamas paigas, sealsamal kohal, selsamal platsil, kus kilplast oli hammustatud, kohtu kokku ja mõistsid vähi peale kohut. Nende mõistetud kohtuotsus oli maakeeli nõnda:

„Sellest tükist ja selle asja pärast, et keegi ei tea, mis elajas see on või mis elajaks seda võiks arvata, aga niipalju selgeks on tõusnud, et see elajas meid on petnud seeläbi, et ta ennast rätsepaks näitas ja ometigi rätsep ei olnud, pikemalt, et ta üks inimeste-petja kahjulik elajas, jah, üks mõrtsukas on, siis mõistetakse kohtuotsuseks, et teda peab ära hukatama ja kui rahva petist ja mõrtsukat veenuhtlusega elust surma viidama." —

Mõistetud kohtuotsust tõeks tehes anti sedamaid ühele mehele käsk. See tõstis vähi ühe lauaotsa peale ja kandis ta järve kaldale, ja kõik Kilpla kogukond läks saatma. Seal uputati siis vähk kõikide nähes ja silma ees järve põhja.

Aga kui vennike vähk vette oli saanud, siputas ta saba ja roomas tagurpidi mööda järve põhja. Kui kilplased seda nägid, hakkasid mõningad härda südamega nutma:

„Kas näete, mis kibe surm maitseb! Seda pidagu igamees meeles ja parandagu elu, enne kui ta viimaks seesuguse palga leiab."

Kolmekümne seitsmes peatükk.

Kuidas kilplased ühe koleda elaja vastu sõtta lähevad.

Ehk küll sel korral, kus kilplased oma kella järve põhja olid matnud, sõda nende maale ei tulnud, siiski juhtus hiljemini lugu, mis neile suurt hirmu ja ahastust tegi. Mõned mehed olid õhtu hilja naaberkülla kõrtsist koju tulles põõsastiku vahel väga koledat elajat näinud. Elajal oli kaks musta naerisuurust silma mõlemal pool pea kõrvas olnud, kaks suurt sirget sarve peas, ega olnud ta ka mitte loodud metsalise kombel meeste eest jooksu põgenenud, vaid koledal viisil otsekui inimene maha istunud, aga istudes nähti vast tema keha suurust.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

KÕIKIDEKS
KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja
653-7816

JOHN E. SOOSAAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

Paljud eestlased — majaomanikud, ei tea
et teen igasuguseid raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Toimetaja H. Oja kodune
tel. 481-5316
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase
leviku tõttu.
üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni
emasp. homm. kella 11-ni ja
nädala teise ajalehte kuni kol-
map. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Eesti rock-muusika ajalugu

3.

ROCK MUUSIKA VÄLJAANDMINE EESTIS

Eestis rock-ansambli populaarsus areneb teist teed kui see juhtub L-s., kus heliplaadifirmad võtavad uusi ansambleid oma käe alla varakult, kui paistab, et sellel grupil on võimalust populaarseks saada ja palju heliplaate müüa. Eestis rock-ansambel peab tegema mitmeid aastaid ettekandeid tantsudel, siis konsertidel, ja kui õnnestub, siis raadios ja TV-s. Viimati Eesti suurgrupp jõuab helilindistada oma muusikat ja saata Moskvasse, et luba saada väikest heliplaati või suurt LP'd teha. Üks LP Eestis on võrdne, näiteks, võibolla viie LP'ga Soomes. Pole ime, et Eesti noored helilindistavad oma lemmikgruppe raadiost ja TV-st või konsertidel.

Ansambleid on tänapäeval Eestis väga palju. Aga nendel on plaadistamise probleem küllaltki komplitseeritud. Lindistusi moodsama muusikaga ansamblitest on vähe võrreldes Läänega. Ainult mõned kõige populaarsemad (eriti need, kes on laialt populaarsed) rockgrupid on jõudnud LP-ni, näiteks „Apelsin" (nendel ongi kaks), „Fix", Ruja", „Sven Grundberg-Hingus", ja üks kogumik nimetatud „Noortelaulud". Väikseid plaate on rohkem (4 pala plaadi peal) Nendel on „Vitamiin", „Consilium", „Kaseke", „Magnetic Band", „Radar", „Ruja", „Tõnis Mägi ja Music Safe", jne. Aga olukord on siiski paranemas kui arvestada seda, et enne 1976. a. ei olnud mitte ühtegi heliplaati Eesti ansamblitest. 1969. aastal pandi veto kahele Toivo Kurmeti ansambli „Virmalised" heliplaadile ja seitse aastat möödus, enne kui ansambel „Apelsini" esimene LP tuli välja. Oli alles 70-ndate aastate keskel, millal Moskva otsustas, et rock-muusika ei olnud nii halb, hakkas toetama rock-festivale (konkurss, võistlus; mitte lõbustamiseks nagu rock-festival Läänes), ja esimest korda lasid üht Lääne rockmuusikut teha konsertturnee Nõukogude Liidus (see oli Elton John). Siiski süsteem teeb LP saamise raskeks. Firma „Melodia" Tallinna heliplaadistuudios tehtud ja kunstinõukogu poolt ülekuulatud helilindid kolletuvad ja vananevad Moskvas, üleliidulises matriitsi järjekorras sageli 2—3 aastat. Näiteks ansambli „Fix" heliplaadi materjal vananes seal umbes 2 aastat. Hiljuti ilmunud „Ruja" LP läks kiiremini, kindlasti sellepärast et pühendasid selle kavalasti Nõukogude Liidu 60. aastapäevale, mis oli ainult aasta eemal.

Võrreldes Lääne olukorraga, heliplaadistatakse üldse vähe muusikat. Aastas ainult umbes 20 tundi muusikat LP-de ja väikeste plaatide jaoks on lindistatud Tallinnas. Lääne ansamblite plaate liigub Eestis põhiliselt mustal turul, kus on lausa fantastilised hinnad (osa plaate maksavad isegi 50—70 rubla). Plaadikauplustes on olnud müügil ainult üksikud litsents-heliplaadid nagu „Abba", „Beatles", „Rolling Stones", „Bee Gees", „Leo Sayer", „John Lennon", „Paul McCartney", „Cliff Richard", ja mõned teised. Osa nendest on single heliplaadid ja enamus neist on Läänes juba ajast ja arust. Tõsisemat rocki ja intellektuaalsema sisuga Lääne moodsat muusikat kauplustes lihtsalt ei ole. Ja neid eelpoolnimetatud litsents-plaate, mida on leida, tuleb nii vähe et neid jätkub põhiliselt vaid müüjatele ja vahel ka nende tuttavatele.

„RUJA" 10. AASTAPÄEVA KONTSERT

1981. aastal detsembris toimus Tallinna uues linnahallis (mis valmis 1980. a. suvel — vahetult olümpiaregati eel) „Ruja" 10. aastapäeva konsert. Konserdi esimesel poolel kõlasid VANA „Ruja" (s.o. „Ruja" enne 1974. a.) lood, milles ansamblit toetasid veel kammerkoor ja sümfooniaorkester. Sellel poolel said oma nostalgiahõngulise muusikarahulduse 70-ndate aastate algupoole teismelised. Nende 10 aastat nooremad õed-vennad. TÄNAPÄEVA „Ruja" (s.o. „Ruja" peale 1975. a.) fan'id istusid saalis aga õlgu kehitades. Seda marulisem oli nende kaasaelamine konserdi teisel poolel, mis algas noorte punkarite „hümniga" „Eile nägin ma Eestimaad" (mis on esitatud uuel „Ruja" LP'l). Ühe laulu puhul muutus aga kogu hiigelsaal taas haudvaikseks. Olematuks said erinevad suhtumised muusikasse. Kõik tõusid püsti, sest kõlas vaikne ballaadilik „To Mr. Lennon", ingliskeelne lugu, mille „Ruja" solist Urmas Alender kirjutas päeval pärast John Lennoni tragilist surma. (See laul on ka „Ruja" LP'l).

Loo sünnist jutustab Alender nii: „Teade John Lennoni mõttetust mõrvamisest vapustas mind nii, et haarates nukrusehoos kitarri, tõo meloodia ja ingliskeelne tekst nagu iseenesest pugesid kusagilt sisemusest välja."

Esmakordselt kõlas se lugu Tartu festivalil — Eestimaa esinduslikumal Rockfestivalil — 1981. a. kevadel. Too festival oli pühendatud John Lennoni mälestusele, mehele, kelle teeneid maailma muusikaajaloos, sealhulgas ka Eesti rock-muusika arengus, on raske üle hinnata.

Nii on Eesti rock-muusika areng, mis algas Biitlite kopeerimisega, viinud tänapäeva lauluni ja Rockfestivalini, mis on pühendatud ühele nende Biitlile, John Lennonile. Biitli-ajast peale rock-muusika on olnud mitte ainult lõbusaks muusikaliseks eneseväljenduseks. Noorte kaudu on need tunded levinud igale maale vaatamata piiridele, ka Nõukogude Liitu. Kui tulevikus olukord Nõukogude Liidus muutub vabamaks, siis kindlasti on seda põhjustanud mitte Lenin vaid Lennon.

LÕPPSÕNAD LÄÄNEPOISILT

Eelpoolne lugu on minu soovil kirjutatud Tallinnas ja mulle saadetud noorte poolt, kes on läbi elanud Eesti rock-muusika kahekümne-aastase ajaloo. Olen ise kuulnud kõiki eelpoolnimetatud heliplaate, ja Lääne rock-muusika vaatepunktist „Apelsini", „Fixi" ja „Ruja" LP'd on huvitavad, aga ainult „Ruja" LP kõlab korralikult, siin üteldes on „kommertsiaalne". „Ruja" seisab hästi Lääne rock-gruppide kõrval, välja arvatud et „Ruja" kasutab eesti keelt (väljaarvatud „To Mr. Lennon").

Parimad lood minu „Lääne kõrvadele" ei ole ühelgi heliplaadil. Neid lugusid võib leida ainult Tallinna noorte helilintidel, võetud raadiost, TV-st ja konsertidel.

Vajadus suureneb, et Läänes eesti noored korjaks kokku Eesti rock-muusikat ja teeks kassettkoopiaid, kas või üksikult, et teised saaksid ka kuulata, sellepärast, et Nõukogude Liit oma kehvade üksikute plaatidega ei anna praeguse Eesti umbes 600-st noorte-ansambleist korralikku esitust maailma rock-muusika kultuurilavale. Moskvale ei meeldi, et eesti noorte-muusika on nii hea ja edukas, ja et sama oskust ja entusisami ei leidu vene noorte hulgas.

Seedrioru noored tegevuses. Pildil rõngaga kompveki hambaorgi abil ühelt teisele andmine, vasakult Erik Rungi, Mati Barras vahekohtunikuna ja Peeter Valling. Foto: Maimu Nõmmik

KODUMAA UUDISED

Tallinnas peeti Eesti Riikliku Kirjastuse, Polügraafia ja Raamatukaubanduse Komitee nõupidamine. Arutlusel olid töötajate eelseisvad ülesanded, kus esikohal peavad olema ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö edasise täiustamise küsimused. Olevat tarvis rohkem välja anda ilukirjandusteoseid ja ühiskondlik-poliitilist kirjandust, parandada raamatute kujundust ja polügraafilist teostust ning tihendada loomingulisi sidemeid autorite, eelkõige noorte autoritega, samuti kirjandusteadlaste ja kriitikutega.

☆

Rapla rajooni Märjamaa sovhoosis alustas 1981. a. majand omal jõul veski ehitamist, mille finantseerimiseks saadi pangast pikaajalist laenu. Osa seadmete puudumise tõttu veski ehitust samal aastal ei lõpetatud. Pangale aga esitati laenu kulutamise kohta pidevalt fiktiivsete ehitustööde vastuvõtuakte. Raamatupidamise andmeil on veski ehituseks kulutatud 41.775 rubla ning objekt võeti 1981. a. 30. detsembril riikliku vastuvõtukomisjoni aktiga ekspluatatsiooni. Käesoleval aastal selgus kontrollimisel, et veski on lõpetamata. 12.-442 rubla maksavad seadmed seisaval objekti lähedal halbades tingimustes ja osa neist on muutunud kasutamiskõlbmatuiks. Süüdlastele avaldati vali noomitus ja tehakse mahaarvestusi kahjude hüvitamiseks kahe kuu palga ulatuses.

☆

Otepää ja Haanja looduse ilus, kaunis kuppelmaastik olevat kadumas. Suurtele majanditele on maaharimine künklikul pinnasel tülikas ja vähetulus. Seepärast on lastud järsumad mäekaldad ning madalamad kohad järvede ümbruses lepavõssa kasvada. Viimasel ajal on suures ulatuses istutatud kuusemetsa ka küllalt laugjatele nõlvadele, endistele põldudele. Selletõttu olevat endine ümbrus oma ilu kaotamas, paljud endised taluhooned on hävinenud või ajahamba puretud, õued, aiad ja põllud võsas. Mitmel pool on lastud kinni kasvada külavaheteed, metsad risustunud. 10—15 aasta pärast võivat igal pool olla mets ja ilusast korrastatud taludega kuppelmaastikust jäävat vaid kaunis mälestus.

☆

Kohtla-Järvel arutles partei juhtkond päevaprobleeme. Üldisele seisukohale, et kõik on ikka paremuse poole läinud, selgus siiski veel, et linnas on väga halb elanike varustamine värske köögiviljaga. Tegelikult olevat see juba vana probleem, aga senikaua kui see on lahendamata, on mustaks plekiks parteielus. Septembriks lubatakse siiski käiku lasta köögiviljakombinaadi esimene järk — esimene hektar kasvuhooneid. Ka olid arutlusel partei ridade kasvu ja tugevdamise küsimused. Linna parteiorganistatsioon võtab aastas vastu partei liikmekandidaadiks keskmiselt 270 inimest, kellest töölisi olevat 70 prots. ja kommunistlikke noori 72 prots. Kuid seniste noorte kommunistidega olevat vaja teha tugevat kasvatustööd. Kohtla-Järve on juba ammu saanud vene elanikkonnaga linnaks.

☆

Tallinnas jagati välja kunstnikudiplomid. Maali alal 7, graafikas 7, skulptuuri alal 2, teatridekoratsiooni alal 3, tekstiili alal 3, kostüümi alal 4, naha-ehistöö alal 2, metall-ehistöö alal 4, keraamikas 5, klaasehistöös 1. Tööstuskunsti päevases osakonnas 5, õhtuses osakonnas 8. Ruumi- ja mööblikujunduses 11, arhitektuuri päevases osakonnas 112 ja õhtuses osakonnas 2.

Veel kord: „Kalevide" — „Kalevipoeg" inglise keeles

Teie lehes 26. aprillil 1983 ilmunud artikli — „Kalevide — Kalevipoeg inglise keeles" — puhul oli allakirjutanuil kavatsus kohe teatud, käepärast olevat informatsiooni kirja teel sisse saata, kuid igapäevase töö surve puhul jäi see tegemata. Kui aga ühes äsjases lehe numbris ilmselt crescendo ilmega teine artikkel samal teemal ilmus, otsustasime, et see teatud informatsioon on oluline. Niisiis:

Raamat, mille alusel see „Kalevide" on kirjutatud, on ilmunud 1895. aastal Londonis, Inglismaal, John C. Nimmo kirjastusel kahes köites, Eesti maakaardiga esiküljel („with a map of Esthonia") pealkirja all: „The Hera of Esthonia and other studies in the Romantic Literature of that Country." — Compiled from Esthonian and German sources by W. F. Kirby, F.L.S., F.E.S., etc., corresponding member of the Finnish Literary Society.

Eessõna antud juhul on päris oluline peagu tervikuna ära tuua:

„Kui ma „Kalevala" ja Soome kirjanduse uurimistööga alustasin — kavatsusega seda poeemi avaldada ingliskeelses väljaandes, millega ma ikka veel tegevuses olen, siis juhtis mind tarviliku ainestiku kogumine ka naabermaade kirjanduse vaatlusele. Olin lootnud leida „Kalevipojas" „Kalevala" eesti (Esthonian) varianti, kuid leidsin ta olevat nii erineva ja samal ajal nii huvitava, kui maha arvata koormav ja mitte-oluline aine, mis on peateemale lisatud, et ma lõpuks otsustasin kogu selle teose avaldada proosas, eriti kuna midagi sellist senini inglise keeles katsetatud ei ole, peale mõningate juhuslikkude, ajakirja artiklite."

„Eesti (Esthonian) rahvajutud (folktales) on samuti väga huvitavad ja paljudel puhkudel äärmiselt originaalsed ning ei ole kunagi ilmunud inglise trükisõnas. Sellepärast valisin ma seeria küllaltki iseloomulikke jutte ning lisasin mõned ballaadid ja lühipoeemid. See viimane osa pole küll palju rohkem kui „Kalevipoja" lisa, ehkki ta on raamatu lõppu asetatud."

„Eesti ballaad-literatuur on tohutu (enormous) ja praegu ainult osaliselt uuritud ning avaldatud isegi originaalis, selletõttu on enneaegne seda siin üksikasjaliselt käsitleda, ka pole mul selleks praegu aega ega ruumi."

„Otsustati lisada ka „sketch-map" sellest vähetuntud maast, kaasaarvatud mõned kohanimed, millest eriti juttu on. Eesti folk-literatuur isegi ilma ballaadideta on väga laiaulatuslik uurimus-ala; ma ei paku siin enam kui näidiseid (specimen) mõnedest kõige kergemini kättesaadavamaist allikaist. Mul pole võimalik teha praegu enam — oma professionaalse töö tõttu, kuna minu „Kalevala" töö on niigi juba kaua viibinud.

Euroopa ääremail (outlying parts) nagu Soomes ja Eestis, kuhu ristiusk saabus palju hiljem kui lääne ja lõuna osadesse, on primitiivne kirjandus säilinud palju suuremal määral kui mujal. „Kalevala" ja „Kalevipoja" avaldamine (publishing) käesoleval sajandil annab silmatorkava (striking) näite otse meie silmade ees viisist, kuidas „Ilias" ja „Odüsseia" kreeklaste hulgas üles kasvasid, enne kui nad praegusel kujul Pisistratuse korraldusel ilmusid."

☆

Sissejuhatuses toob autor ära (tarvitades niihästi Esthonia kui ka Estonia) geograafilist, topograafilist, poliitilist ja keelelist olukorda ja asendit kirjeldava osa.

Autor kõneleb ka värsimõõdust, mis on „eight syllable trochaic" — eestlaste ja soomlaste poolt kõige tavalisemana tarvitatud. Ta märgib muuseas ka, et selle värsimõõdu adopteeris Longfellow oma „Hiawatha's" („Kalevala" Schiefner'i saksakeelsest tõlkest).

Peipsi (Peipse, Peipus) järve kirjeldusega ühenduses võiks huvitavana ära tuua järgmist: Järv — tema pikkuse kahe-kolmandiku piiril on jaotatud peagu kaheks ning lõunapoolset kolmandikku on vahel nimetatud Pihkva (Pskov) järveks. Võib-olla, nimetab autor, oli see mõlemate osade kitsuse kohal, kust kangelane läbi kõndis, kuna isegi suure tormi ajal vesi talle ainult vööni ulatus? (Siin võibolla võimalus arutluseks, et hiigelrass inimkonna ajaloos mitte puht-legendaarne polegi ja et eestlased selles asukohas juba tol ajal eksisteerisid.)

Autor on Eesti müütilise kangelase nime — Kalevipoeg — jätnud muutmatuks (patronüüm).

Võrreldes Soome ja Eesti müütoloogiat, arvab autor, et „Kalevipoeg" on arhailisem (more archaic and more heathenish) kui Kalevala.

Allakirjutanuil on olnud võimalus mitmel korral läbi lugeda ja nautida W. F. Kirby „Kalevipoega" originaalis. Nautida sellepärast just, et on väga hea meel näha sellist imetlusega hindavat tööd oma rahva kirjavara suhtes ja veel sellise haruldaselt täpse ja asjatundliku töömehe sulest nagu W. F. Kirby seda näib olevat olnud.

Mis puutub Lou Goble nimelise autori tööse: kui ta on W. F. Kirby „Kalevipoja" valitud ainetel mingisuguse fantastilise töö kirjutanud ja seda ka nii nimetab — olgu pealegi. Kirjutatakse igasuguseid lugusid.

Mis aga kiita ei ole on see, et selle rahva asjatundjad, kelle folkloori alusel selline fantaasia on kirjutatud, ülepeakaela vaimustusest kogu asjale, kaasaarvatud meie folkloorile, tragikoomilise värvingu annavad — selline „Kalevide" olevat Eesti rahvaluule edutaja jne.

Folkloor kas on või ei ole. Sellest tõlked ja ainetel kirjutised peavad olema täpsed ja vastavalt selgitatud. W. F. Kirby töö on selline. Mis puutub L. Goble töösse, siis on võimalik, et autoril oli kasutada n.n. vigane koopia Kirby „Kalevipojast", s.t. originaal-raamat, kust puudusid teatud osad. Antud juhul arvatavasti esimesed leheküljed, eessõna ja maakaardiga; näib et valdav osa ka sissejuhatusest. Seda oleks L. Goble oma töö sissejuhatuses pidanud nimetama, kui see nii oli.

Meie kohus, kui „Kalevide" autoriga üldse ühendus võeti — oleks olnud tutvuda „Kalevide" algallikaga ja alles siis oma järeldused teha. L. & V. K.

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 1. septembril 1983 — Thursday, September 1, 1983

Vene delegaat ütles:

mehed vajavad hellitamist

ÜRO, New York — N. Liidu delegaat ÜRO komitees Discrimination against Women ütles, et N. Liidu ja USA naiste organisatsioonid peaksid olema tihedamas kontaktis.

Aga ameeriklannad Gloria Steinem, Betty Frieddn, Germaine Greer ja Kate Millett peavad eelistatumaks oma nõukogude õdedest eemale hoida, pärast seda kui kuulsid, mida Tatjana Nikolaeva ütles komitee äsjasel istungil ÜRO peakorteris.

Vaatamata ülemaailmsele võrdsusele, mida kuulutatakse, venelanna ütles,

et naine peab olema naiselik ja „hea koduperenaine ja ema".

Mehed peavad olema tugevad, aga nad tahavad, et neid armastatakse ja vahetevahel ka hellitatakse ning kaisutatakse.

Nikolaeva, kes on ka N. Liidu ülemnõukogu ehk parlamendi liige, ütles et ta rääkis oma kahele pojale, et majapidamise probleemid tuleb korraldada kodus „oma vaiba all".

Venelanna sellisele seisukohale polnud mingit avalikku reaktsiooni teiste delegaatide poolt,

aga üks ÜRO naissoost teenistuja, lugedes seda sõnavõttu kommenteeris: „Oh Jumal, kas sa usud seda!"

Nikolaeval oli sellele veel lisada. Ta ütles, et mehed ja naised vaadaku metsa oma eluosa mõistmiseks ühiskonnas. Naissoost hirv lamab maas, kuna meessoost hirv on väljas toitu otsimas.

Kommenteerides reporterite küsimust, mida ta arvab ameeriklaste progressist võrdsete õiguste tagaajamisel,

ta ütles, et mõnel naisel New Yorgis on sellega väga suured probleemid.

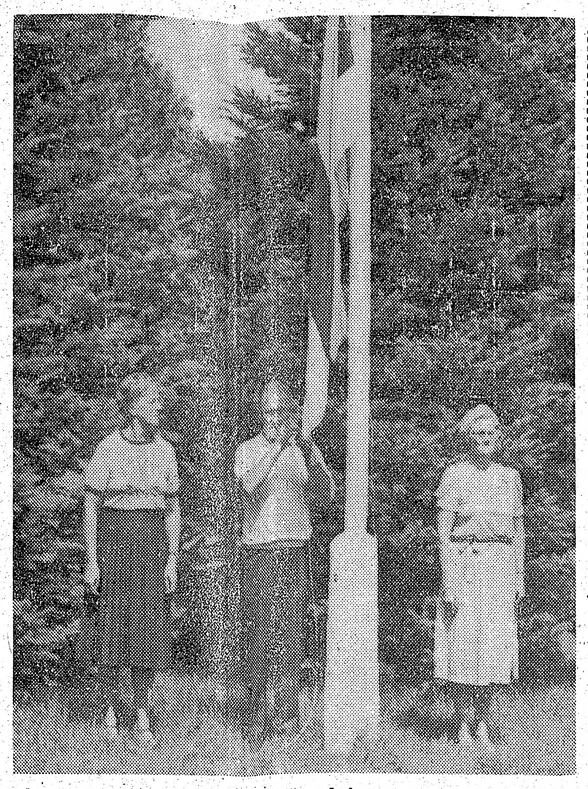

Kolme maakonna suvepäeval Jõekäärul heisati keskpäeval lipp. Pildil vasakult võrulane Salme Vesi, saarlane Arnold Kapp ja mulk Helju Salumets. Foto: J. Säägi

Kolme maakonna suvepäev

Saarlased, mulgid ja võrulased Jõekäärul

Jõekäärul pulbitses jälle elu, kui laupäeval, 27. augustil toimus Jõekääru Lastesuvekodu maa-alal kolme maakonna, Saare-, Mulgi- ja Võrumaa ühine suvepäev, millest osa võtsid ka teiste maakondade inimesed. Ohtuse eeskava alguseks oli Jõekääru parkimisväljakul 94 autot, neile lisandusid veel Jõekääru ja Kivioja rahvas, mis võis suvepäeval viibijate arvu tõsta enam kui kolmele sajale.

Suvepäeva ametlik avamine toimus Eesti lipu heiskamisega. Lipu heiskasid Salme Vesi Võrumaa, Arnold Kapp Saaremaa ja Helju Salumets Mulgimaa esindajana. Tseremooniameistrina tegutses võrumaalaste kõnemees August Tuvikene, kes tervitas saarlasi, mulke ja „võrukõsõ" ning teisi külalisi suvepäeva korraldava komitee poolt ja soovis igale meeldivat ja meeldejäävat suvepäeva.

Lipuheiskamise eel ta ütles: „Nagu möödunud aastal enne seda südamlikku lipuheiskamise toimingut me pöördusime kodumaa suunas ja ma ütlesin sõnad, mis mõeldud neile, kes just praegusel hetkel omavoliliselt võimutsedes vägivallaga tallavad Saare-Mulgi-Võru ja kogu me Eestimaal. Nii pöördume tänagi oma kalli kodumaa suunas lootusrikaste tunnetega,

kandugu need sõnad kaugele Läänemere äärde, kus olete kutsumata võõrad ja ülearused meie kaeblikes kodutaredes me väiksel, ilusal, armsal Eestimaal.

— Ja kui teie hävitate meie keele, kui te hävitate meie rahva, kivinegu vihm teie põldude kohal, kivist oras võrsugu kivist, kivist leib olgu teie laual, kivist muld teie jalge all, kivist taevas olgu teie üle, meri muutugu kiviks, kiviks nagu teie süda on kivist meie maa ja rahva vastu.

Aga veel on Looja ise kõrgel üleval. Sinu poole tõstame oma anuvad silmad, Sinu abiga tuleb aeg, mil meie lapsed, lapselapsed tohivad künda taas kas või ahervarte ümber nurmi Saare-, Mulgi ja Võrumaal ning kõikjal Eestimaal."

Peale avatalitust kasutati vaheaega õhtuse kavani ujumiseks, saunas käimiseks.

Siis algas eeskavaline osa võrumaalaste rahvapillimeeste orkestriga O. Haameri juhatusel, mängides kolm igale maakonnale omast laulu,

misjärel orkester mängis „Ma tahaksin kodus olla". Lisapalaks oli „Kaera-Jaan".

Järgnesid tervitused, esimesena tervitas saarlaste pealik A. Kapp, järgmisena mulkide päälik J. Vihma, tuletades meelde ka tuleval aastal toimuvat ESTO-84 maakondade päeva, mida tuleks koostöövaimus läbi viia. Kolmandaks tervitajaks oli võrumaalaste päälik Leo Puurits, avaldades lootust, et järgmisel korral ka teised maakonnad on jälle kohal.

Elna Libe laulis rahvapillimeeste orkestri saatel „Küla mul ütleb" ja „Mullu mina muidu karjas käisin".

Vahepeal lauldi ühislauluna rahvapillimeeste orkestri saatel „Ma olen õllepruulija".

Sel päeval olevaile sünnipäevalastele lauldi „Nad elagu".

Suvepäeval oli loterii paljude võitudega. Enampakkumisel omatud seinakella võitjad kinkisid selle Jõekäärule, mille eest Toronto Eesti Naisseltsi esinaine Heljo Novek neid tänas. Lõpuks Elna Libe laulis veel kaks laulu ning Arni Käärid hoolitses meeleolumuusika eest.

Paljud jäid ööseks Jõekäärule, teised aga hakkasid linna poole liikuma. Kõigil oli kaasa võtta meeldejääv suvine sündmus.

Ägedad lahingud jälle Beirutis

BEIRUT — Beiruti lääneosa oli jälle sõjakeerises, kui muhameedlasist miilitsamehed pidasid tänavalahinguid Liibanoni pealinnas, suurendades kodusõja ohtu. USA merejalaväelasi rünnati kolm päeva järjesti, samuti olid tule all Itaalia ja Inglismaa üksused. President Amin Gemayeli valitsus saatis 13000 Liibanoni sõdurit Beirutisse muhameedlasist miilitsameeste vastu, kellega kokkupõrge võttis juba tõelise sõja mõõtmed. Internatsionaalsed rahupidamise üksused on tegevusvõimetud, väljaarvatud kui ameeriklased tulistasid vastu nende ründamise puhul. Ei ole siiski veel ettenäha, et võõrad kontrolluksused Liibanonist lahkuksid, kuigi USA on oma sõjalaevad toonud 8 miili kaugusele Liibanoni rannikust.

Iisrael otsib uut juhti

JERUUSALEMM — Iisraeli peaminister Menachem Begin jäi oma lahkumise sooviavalduse juurde, vaatamata, et teda katsuti mõjutada paigale jääma. Ta jääb siiski partei juhiks kuni uus juht on valitud. Poliitilistes ringkondades usutakse, et Begini kuue-aastane valitsemise aeg, mis tõi Iisraelile rahu Egiptusega ja sõja Liibanoniga, on üle. Järglastena nimetatakse praegust välisministrit Yitzhak Shamiri ja peaministri abi David Levyt, neist esimest peetakse tõenäoliselt järgmiseks parteijuhiks.

Lõuna-Korea andis juhised sõja puhuks

SÖUL — Lõuna-Koreo valitsus avaldas „sõjaaegse käitumisreeglid" ja nõudis, et Lõuna-Korea 40 miljonit inimest jätkasid toidu järele jooksmise ja seisaksid kodus, kui sõda peaks puhkema. Juhised oli siseministeerium välja töötanud, keelates selle kõrval ka kõigi tsiviilsõidukite liikumise tänavail ja andis majapidamistele nõu hoida käepärast esmaabi vahendid.

Meeldis mehi mõrvata

KEMPEN — 67-aastane läänesakslanna tunnistas üles, et ta on mürgitanud oma kaks meest ja ühe armukese, lisaks aga naabruse koeri ja kasse. Naine oli pannud putukamürki oma meeste lemmiktoitu pudingusse ja õunamoosi. Kümne lapse ema on varem kohtu all olnud naabruse kasside mürgitamise pärast. Kellelgi ei olnud kahtlust meeste surma põhjustes enne, kui üks naise miniaist oli politseile rääkinud, et ämm oli soovitanud ka temal oma meest samaselt kohelda. Naine alul eitas oma tegu, aga hiljem pihtis, et on mürgitanud kõik kolm meest. Üheks põhjuseks oli olnud, et pärida meeste raha. Kuid ta oli olnud helde saadud pärandusega, kulutades raha igale 320-dollarilise hauakivi asetamiseks.

VES

„Kanadan Suomalainen"

Möödunud jõuluks ilmus Torontos Kanada soomlaste ajakiri „Kanadan Suomalainen" esimene number. Ajakiri on perekonnalehe ilmeline ja tahab tutvustada Kanada soomlaste elu selle mitmekülgsuses.

Ajakirja peatoimetajaks on Toronto eestlastele hästi tuntud pastor Aulis H. Jalonen, toimetussekretäriks (tegevtoimetajaks) Matti Temisevä, lisaks majanduslikul poolel Veli Kinnunen. Kaastöölisi on Montrealist, Thunder Bayst ja Torontost, nende hulgas kunstnikke, kellelt on senised värviküllased kaanekujundused, ja fotomehed, mistõttu ajakirja väline nägu on kaunis ja pildirohke.

Kolmas ilmunu on suvenumber. Toimetaja saatesõnas öeldakse, et ajakirja üheks eesmärgiks on tugevdada kanada-soomlaste kultuuri. Milliseks ajakirja saatus võiks kujuneda, see olenevat suurelt osalt nooremate, Soomest tulevate kohusetundest. Ajakiri, püüdes teenida kõiki gruppe ja huvidega inimesi, olevat valinud kuldse kesktee, pakkudes igale midagi, sellejuures laskumata sensatsioonilehe tasemele.

Suvenumbris vaadeldakse Montreali soomlasi 1950-ndais aastais ja nüüd, tutvustatakse kanada börsitegevust, immigratsiooniküsimusi, räägitakse Kalevalast ja müstilisest Sampost, soome-eesti saatustest: Impi Kurvitsast ja tema abielust eestlasega, mis viis ta Eestisse, traagilisele põgenemisteele Saksamaale ja sealt edasi Kanadasse. Soomlaste kunstielu Kanadas on andnud mitmeid kunstnikke, neist tutvustatakse suvenumbris Pertti Mäkineni, kellelt on ka suvemaastik kaanepildiks.

Ajakirja kujunduslikul poolel on lehekülgi kuulutusi, rohkem aga vaimulikke artikleid ja kirjeldusi soome koguduste elust, saunakultuurist Kanadas ja mitmesuguseid muid lühidalt, kuid sisukalt kirjutatud artikleid.

Ajakiri on hästi toimetatud ning oma 48-leheküljel annab hea ülevaate kanada-soomlaste mitmekülgsest tegevusest ja nende sidemeist kodumaaga, keelega, kultuuriga ja usuga.

Ajakirja majandamisel on üks osa kuulutustel, kõigepealt soomlaste oma ettevõtted, mis tuntud eestigi ajakirjandusest, aga ka mõned eesti ettevõtted, kelle klientideks on soomlasi. Mõlemad toimetajad valdavad eesti keelt ja tahavad tulevikus ruumi leida ka kanada-eestlastele, eriti kui sel on mingisugust sidet Soomega või soomlastega.

TÖÖTAN HOOAJA LÕPUNI
karikaturistina
Ontario Place'is lastekülas.
KÕIK TERETULNUD!
Hinnad: $3.00 lastele alla 12 a.
$4.00 täiskasvanuile
A. VOMM

Tshiilis taastatakse demokraatia

SANTIAGO — Esimese konkreetse sammuna demokraatliku riigikorra taastamisel sõjaväeline valitsus ütles, et nad on valmis lõpetama sõjaseisukorda, mis on olnud kehtiv 1973. aastast, kui sõjavägi võttis võimu üle. Uute sammudena on antud luba koosolekute pidamiseks, eneseväljenduseks ja arreteerimised on keelatud ilma vastava korralduseta. See tähendab ka, et öine liikluskeeld tuleb tühistamisele muudel öödel, väljaarvatud nädalalõppudel, mil see esialgul jääb veel kehtima.

Kaks USA sõdurit said surma

BEIRUT — USA merejalaväelased võitlesid Liibanoni miilitsameestega, arvatavasti shiite muhameedlastega 90 minutit kestvas lahingus. See oli esimest korda pärast nende asumist rahupidamise ülesandeisse. Lahing läks lahti kui üht USA merejalaväe ja liibanoni ühist kontrollposti hakati tulistama rakett-propelleriga varustatud granaadiga ja väikerelvade tulega, siis ameeriklased vastasid omapoolse tulega. Päev hiljem said surma 2 ameerika sõdurit ja 14 haavata Liibanoni armee ja muhameedlasist miilitsameeste vahelises kahuritules. USA-s on arvestatud, et shiitide rünnak USA üksusele võis olla tehtud Süüria mõjutusel. Samas tulevahetuses said surma veel 3 liibanoni sõdurit ja 10 tsiviilisikut, kuna 60 said haavata.

Riin Rivanool

TAKTIKA

Arukeste Anni on minu hea sõbranna ja temalt olen oma eluks ja elukese kergenduseks saanud mitmeid häid õpetusi. Seekord pani ta aga oma lokkis-juustega peakese üsna mu põse ligidale ja sosistas:

„Vaata, et sa seda aga oma mehele või üldse mitte meestele edasi ei räägi!"

Nii siis minu daamid, maadamid, leedid, prouad, preilid ja muidu naisterahvad — need kirjaread, mis järgnevaina tulevad, on mõeldud teile ja ainult teile! Ei ühelegi meeshingele!

Ja edasi: armulised härrad, dear sirs — ma tean, et te olete aumehed ehk gentlemanid — siit saadik ja mitte enam! Nüüd keerate ajalehel teise külje, loete spoditeateid, surmakuulutusi, kilplaste-lugusid, poliitika kurbi uudiseid, kirikuteateid, lahendate ristsõnamõistatust või ükstapuha mida muud, aga Rivanooli-loo jätate lugemata, sest see on „AINULT NAISTELE"!

Kui te kõik sedasi head ja sõnakuulelikud poisid olete ja kätt südamele pannes vanduda võite: „Ei, mitte mina!" siis võib edaspidi selle tasuks trükist ilmuda ka üks lugu: „ainult meestele." Ma luban!

Nõndasi siis Annike jutustas: „Tead, meestega ümberkäimisel peab tundma taktikat. Võta või see iga-aastane garaazhi või jälle tööriistaderuumi korrastamine. Et üks tavaline meesterahvas seda ise korralikult teeks või sellega hakkama saaks — seda võib küll vaevalt loota, vähemalt minu oma kindlasti mitte.

Nõnda ma valin selle maakodu garaazhi koristamiseks siis päeva või koguni päevad, kus August ära on.

Tead, seal on potte, kotte ja purke, masinaosi ja värke, mis kõik on seisnud seal ei tea kui kaua ja kui sa küsima hakkad, et ehk võib mõnda neist juba ära visata on vastus ikka sama: „Alles jätta! See on vajalik! Võib-olla hiljem läheb tarvis."

Nii võivad need „vajalikud" asjad seal seista tolmukorjamiseks aastaid ja aastaid, ei ole enam neid autosid ega masinaidki meil alles, aga see ärakulunud mootoriosa või värk peab seal seisma kas või sellepärastki, et „selle järgi on hea ja kerge uut muretseda". Nii võtan siis mina kätte ja oma targa aru ja arenenud mõistuse kohaselt sorteerin välja need, mis on väga vanad ja mida arvan mitte enam vaja minevat, topin nad kastidesse ja sõidutan kogu selle koorma prügimäele.

Pärast lasen Augustil seda korralikult puhast, pestud ja tolmutatud garaazhi või tööriistaderuumi imetleda ja kui peaks juhtuma, et ta siis hiljem äkitselt mõnda äravistatud asja või asjakest tagaotsima hakkab, astun otsemaid pahandades vastu:

„Näe, niisugune sa oled! Kõik asjad on sul lohakile, ise sa ei tea, kuhu sa midagi pannud oled ja siis küsid minult. Küll see seal mõnel riiulil teiste asjade taga või all kuskil on ja hiljem tuleb kindlasti välja! Küll aitan pärast otsida, kui aega saan . . ."

Üsna tõenäoliselt pärast seda asja enam vaja ei ole. August on juba selleks korraks vajaliku uue ostnud või midagi ise kokkukombineerinud ja alustab peagi jälle uuesti kõigi „vajalikkude" värkide korjamist ja kogumist."

Aga Annike otsustas oma salakambreis veelgi edasi otsida ja laiendas seda taktikat ka veel riietuse ja jalanõude osakonda.

Näiteks, võib üks meesterahvas taganõudma hakata vana tööpluusi, mis on täis värviplekke, õlilaike, ärapleekinud ja katkine ja mille ta kallis naisuke üsna teadlikult juba ammu on ära kasutanud selleks, et garaazhi põrandalt õlilaiku ära pühkida ja siis ta lihtsalt minema visata. Uus saab muidugi otsemaid ostetud, aga see perekonnapea ja garaazhi-kuningas leiab, et see pole ikka „nii mugav ega hea" kui oli vana. Ka selleks juhuks on Annikesel oma teadmised, taktika ja paras vastus:

„Ahaa, nüüd sa otsid oma asju taga ja jällegi ei leia! Kes teab, kuhu sa ta pistnud või pannud oled! Küll tuleb hiljem välja! Kas sa ei mäleta, kuis sa ükskord palavaga metsas töötades oma töösärgi puu otsa riputasid ja alles järgneval kevadel sealt üles leidsid? Kes teab, vahest pistad mõne asja kuskile ja alati ei leiagi enam, loomad veavad asju laiali, tuul kannab . . . See uus pluus on hea küll selleks korraks."

Seda Annike ei hakka nimetama, et see ettetoodud pluusikadumise-lugu juhtus vaid kord Augusti elus ja enam kui kakskümmend aastat tagasi, aga on senini aastast aastasse olnud Annikese abiga üsna mõnusalt meeles peetud ja vajaduse korral alati meelde tuletatud, kui selleks vaid tarvidus tuleb. Suvaliselt, muidugi.

Ja siis lisab Annike mulle veel, et ta pidanuks praegu kodus hoopis köögikappe värvima selle asemel, et siin kohvitassi juures juttu jahvatada, aga . . .

„Tead, ammu oleks pidanud neid värvima, aga nüüd lõpuks sain ma Augusti seda tegema panna nii, et hakkasin kiitma ja meeldetuletama kui maitsekas värvikombinatsioonis ja hästi ta mõned aastad tagasi teised nõudekapid ära värvis ja — nüüd ta siis neid praegu värvibki, nii et mul omal seda pintseldamist teha ei tulegi . . ."

Ja me joome Annikesega kohvi, kihistame naerda ja leiame, et elu on üsna ilus, kui juhtud omale kätte saama head sorti mehe, kellega sul hakkamist on.

Nalja

Haiglas küsib raskesti haige jalgpallifanaatik preestrilt: „Püha isa, kas taevas ka jalgpalli mängitakse?"

Preester: „Mm, ma ei oska seda sulle öelda, mu poeg, kuid ma uurin järele ja ütlen hiljem."

Teisel päeval tuleb preester jälle haiget vaatama ja ütleb:

„Mu poeg, mul on sulle hea uudis ja halb uudis. Hea uudis on see, et taevas tõepoolest mängitakse jalgpalli. Halb uudis on see, et tuleval pühapäeval mängid sina sealses meeskonnas kaasa."

☆

Stalini valitsemise ajal juhtus üks mees liiga valjusti oma mõtteis arutlema:

— Kogu Venemaa on pidanud kannatama selle ühe ainsa mehe rumaluse läbi.

KGB võtab mehe kinni ja viib ülekuulamisele.

— Mida te sellega õige mõtlesite? pressis ülekuulaja.

— Muidugi Hitlerit!

Ülekuulaja naeratab kergendunult ja laseb mehel minna. Mees kummardub viisakalt ja eemaldub, aga pöörab siiski veel uksel ja küsib:

— Vabandage härra ohvitser, aga keda siis teie mõtlesite?

☆

Heinrich kaebab lahutuskohtus:

„Juba 20 aastat loobib minu naine mind triikrauaga, lillepottidega ja muuga, mida ta vihahoos kätte saab."

Kohtunik: „Kui teie seda 20 aastat kannatasite, miks te siis alles nüüd tulete lahutust otsima?"

„Viimasel ajal on ta hakanud mind tabama."